ΑΘΗΝΑΙΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἡσυνδρομὴ ἐν Ἑλλάδι ἐτησ. δρ. 12, ἑξάμ. 6. — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐτησ. φρ. χρ. 15, ἑξάμ. 8. — Γραφεῖον ἐν ὁδῷ Φιλελλήνων. Τιμὴ φύλλου λ. 30.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΤΟΣ Γ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1890 ΑΡΙΘ. 14

ΝΟΥΜΑΣ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ

ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Κυρίαι καὶ κύριοι, ἀθηναῖοι καὶ ἀθηναῖαι, ἑλληνίδες καὶ ἕλληνες, γνωρίζετε τὸν ἀξιότιμον κ. ΝΟΥΜΑΝ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ; Ἔτυχε νὰ τὸν ἰδῆτε ποτέ, ἔτυχε νὰ σχετισθῆτε μαζί του, ἔτυχε ν' ἀκούσετε ποτὲ περὶ αὐτοῦ; Ὑποθέτομεν ὅτι ὄχι. Καὶ σᾶς συλλυπούμεθα ἐξ ὅλης καρδίας. Καλλιτέραν γνωριμίαν, τρυφερωτέραν γνωριμίαν, γλυκυτέραν γνωριμίαν, εὐαρεστοτέραν γνωριμίαν, ἀπολαυστικωτέραν γνωριμίαν, θὰ ἦτον ἀδύνατον νὰ κάμετε. Δὲν ἠξεύρομεν ἀκριβῶς πῶς ἐπιθυμεῖτε τοὺς φίλους σας. Ἀλλ' ἂν ἰδανικὸν φίλου θαεῖχατε ἐκεῖνον ὅστις θὰ ἠμποροῦσε συγχρόνως νὰ εἶνε ζωηρός, εὔγλωττος, περιπαθής, φαιδρός, ἁβρός, κομψός, χαρίεις, διδακτικός, ἐξεγερτικός, ὠφέλιμος, ὅστις θὰ ἠδύνατο ἀλληλοδιαδόχως καὶ διαρκῶς νὰ σᾶς τέρπῃ, νὰ σᾶς ἡδύνῃ, νὰ σᾶς συγκινῇ, νὰ σᾶς ἐμβάλῃ εἰσκέψεις, νὰ διεγείρῃ μυρία ἐξ ὑπαμοιβῆς ποικιλώτατα καὶ ἀντιτιθέμενα συναισθήματα εἰς τὴν ψυχήν σας, νὰ ὁμιλῇ καὶ εἰς τὴν καρδίαν σας καὶ εἰς τὰς αἰσθήσεις σας καὶ εἰς τὸ πνεῦμα σας, φίλον συγκεντροῦντα ὅλα αὐτὰ τὰ προσόντα, σύντροφον συγκεντροῦντα ὅλα τὰ προσόντα αὐτά, δὲν θὰ ἠδύνασθε νὰ ἐκλέξετε ἄλλον παρὰ τὸν ἀξιότιμον κ. ΝΟΥΜΑΝ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ. Καὶ ἐπειδὴ δὲν τὸν γνωρίζετε, ἀναλαμβάνομεν προθύμως νὰ σᾶς τὸν συστήσωμεν ἡμεῖς.

Νὰ σᾶς τὸν συστήσωμεν, δηλαδὴ νὰ σᾶς τὸν παρουσιάσωμεν ἁπλῶς. Διότι ἀνάγκην συστάσεων δὲν ἔχει. Εἶνε ἐκ τοῦ σπανίου εἴδους τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι φθάνει νὰ ἐμφανισθοῦν μόνον διὰ νὰ κατακτήσουν. Εἶδος Καισάρων. Ἦλθα, μὲ εἶδαν, ἐνίκησα! Καὶ θὰ σᾶς ἐμφανισθῇ ἀπὸ τοῦ ἀμέσως προσεχοῦς φύλλου τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου». Ἀλλὰ προτοῦ ἔλθῃ ὁ ἴδιος νὰ σᾶς γοητεύσῃ μὲ τὴν χάριν του, μὲ τὴν δύναμίν του, μὲ τὴν περιπάθειάν του, μὲ τὴν γλυκύτητά του, μὲ τὴν φιλοσοφικότητά του, μὲ τὴν καυστικότητά του, δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον νὰ σᾶς εἴπωμεν ὀλίγας λέξεις περὶ αὐτοῦ, ὄχι ἐπαναλαμβάνομεν χάριν συστάσεως ἥτις τοῦ εἶνε περιττή, ἀλλὰ διὰ νὰ τοῦ δώσωμεν τὸν καιρὸν νὰ τελειώσῃ τὴν τουαλέτταν του.

ΑΛΦΟΝΣΟΣ ΔΩΔΕ

Ὁ ΝΟΥΜΑΣ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ εἶνε μυθιστόρημα τοῦ Ἀλφὸνς Δωδέ. Καὶ εἶνε τὸ νέον μυθιστόρημά μας. Περὶ τοῦ συγγραφέως δὲν πιστεύομεν νὰ ὑπάρχῃ κανεὶς ποῦ νὰ μὴν ἔχῃ ἀκούσῃ. Τὸ ὄνομά του περιτρέχει ἀπὸ τόσων ἐτῶν τὸν κόσμον, καὶ τόσον τρανῶς σαλπιζόμενον ὑπὸ τῆς Φήμης, ὥστε βεβαίως θὰ ἔχῃ φθάσῃ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς γωνίας τῆς γῆς ὅπου καὶ δύο ἢ τρεῖς μόνον ἄνθρωποι πολιτισμένοι καὶ ἀναγινώσκοντες εὑρίσκονται. Εἶνε προβηγκιανὸς καὶ εἶνε εὐρωπαῖος. Εἶνε παρισινὸς καὶ εἶνε κοσμοπολίτης. Εἶνε γάλλος καὶ εἶνε πανυφήλιος. Γνωστὴ εἶνε παγκοίνως ἡ κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ αἰῶνος τούτου ἐπελθοῦσα ἐν Γαλλίᾳ μεγάλη φιλολογικὴ μεταβολή, ὡς πρὸς τὸ μυθιστόρημα ἰδίως. Καὶ ἐκ τῶν ζώντων πρωτεργατῶν αὐτῆς, μαζὶ μὲ τὸν Γκονκοὺρ καὶ τὸν Ζολᾶ, ὁ Δωδὲ θεωρεῖται ὡς ὁ ἐπιφανέστερος ἀντιπρόσωπος τῆς συγχρόνου γαλλικῆς φιλολογίας εἰς τὸ εἶδος τοῦτο. Μεταξὺ δὲ καὶ τῶν τριῶν, ὁ Δωδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ δημοτικώτερος. Ἡ θορυβώδης φήμη τοῦ Ζολᾶ δὲν προέρχεται ἐξ ἀγάπης τοῦ δημοσίου πρὸς αὐτὸν ἢ ἐκ συμπαθείας πρὸς τὰ ἔργα του. Ἀλλὰ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Δωδὲ αὐτοὶ εἶνε κυρίως οἱ λόγοι. Τὰ ἔργα αὐτοῦ συνενόνουν δύο σπανιώτατα προσόντα: εἶνε ταυτοχρόνως ἔργα πολλῆς φιλολογικῆς ἀξίας καὶ εἶνε προσιτώτατα εἰς παντὸς εἴδους ἀναγνώστας. Ὁ συγγραφεύς τῶν γνωρίζει βαθέως τὴν δύσκολον τέχνην ν' ἀρέσῃ καὶ εἰς τοὺς ὀλίγους καὶ εἰς τοὺς πολλούς. Καταλληλότατος ἑπομένως διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς προμηθευτὴς περιοδικοῦ ἢ ἐφημερίδος, ἐκ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ παρέχωσιν εἰς τοὺς ἀναγνώστας των ἔργα ὄχι κοινά, ἀπευθυνομένων δὲ συγχρόνως πρὸς τὸ πολὺ δημόσιον. Καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐξελέξαμεν. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι χάρις εἰς ἡμᾶς ὁ συμπαθητικός, ὁ νευρικός, ὁ εὔστροφος, ὁ πνευματώδης, ὁ σπινθηροβόλος, ὁ αἰσθηματικός, ὁ εὐπετὴς Δωδέ, ὁ Δωδὲ ὁ λεπτότατος φιλόσοφος, ὁ Δωδὲ ὁ βαθύτατος παρατηρητής, ὁ Δωδὲ ὁ ὀξύτατος ψυχολόγος, ὁ ἐπίσης δεξιὸς ἀνατόμος καὶ ζωγράφος, ὁ ἐξ ὑπαμοιβῆς εὔθυμος καὶ μελαγχολικὸς μελετητὴς τῶν ἀνθρωπίνων, ὁ δημιουργὸς τόσων τύπων φυσικῶν, ζωντανῶν, ἐλκυστικῶν, ἀλησμονήτων, θ' ἀποκτήσῃ κ' ἐν Ἑλλάδι τὴν δημοτικότητα, ἧς ἀπολαμβάνει πανταχοῦ. Τὰ ὀλίγα αὐτὰ ὑπεραρκοῦν διὰ τὸν συγγραφέα. Τόρα ὀλίγα ἐπίσης καὶ διὰ τὸ μυθιστόρημά του, δηλαδὴ τὸ ἰδικόν μας. Μεταξὺ τῶν τύπων αὐτοῦ τούτων, μεταξὺ τῶν ἔργων τούτων αὐτοῦ, ἐκ τῶν κατεχόντων τὴν πρώτην θέσιν, ἐκ τῶν μᾶλλον ἐπιτυχῶν, ἐκ τῶν μᾶλλον πεφημισμένων, ἐκ τῶν μᾶλλον δημοτικῶν, εἶνε καὶ ὁ ΝΟΥΜΑΣ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ. Τὸ μυθιστόρημα εἶνε ἐκ τῶν νεωτέρων τοῦ Δωδέ. Καὶ ὅταν ἐδημοσιεύθη, ἐξεδόθη, μαζὶ μὲ τὸ γαλλικὸν κείμενον, τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καὶ ἀγγλιστὶ ἐν Λονδίνῳ καὶ Νέᾳ Ὑόρκῃ, γερμανιστὶ ἐν Βερολίνῳ καὶ Βιέν-

νη καὶ ρωσσιστὶ ἐν Πετρουπόλει. Ἔκαμε δὲ γενικὴν ἐντύπωσιν. Ἐν Γαλλίᾳ ἰδίως ὁ θόρυβος ὃν προὐκάλεσεν ὑπῆρξε μέγας. Ἐπειδὴ μάλιστα πολλοὶ ἔλεγαν ὅτι ὡς κύριον πρόσωπον τοῦ μυθιστορήματος, ὡς κύριον τύπον, ὡς ΝΟΥΜΑΝ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ, εἶχεν ἐκλέξῃ τὸν φίλον του τὸν Γαμβέτταν. Διότι ὁ Νουμᾶς Ρουμεστὰν εἶνε πολιτικός. Πολιτικὸς ἐκ τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας. Πολιτικὸς ὁμοιότατος ἐν πολλοῖς πρὸς τοὺς ἰδικούς μας. Διαχυτικώτατος, φαιδρότατος, θορυβώδης, ἄστατος, ζωηρός, φωνακλᾶς, εὐφραδής, λέγων πολλά, πάντοτε κινούμενος καὶ ἀνακινῶν τὰ πάντα, ἀλλ' ὀλίγιστα πράττων, ὀλίγιστα ἐκτελῶν, ψευδόμενος χωρὶς πολλοὺς διστάγμους καὶ ἐμπαίζων τὸν κόσμον χωρὶς πάρα πολλὴν σκοτοῦραν. Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι ὁ Δωδὲ εἶχεν ὑπ' ὄψιν του πολλοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων. Καὶ τὰ ἤθη δέ τὰ περιγραφόμενα, τὰ πολιτικὰ ἰδίως, κάτι σκηναὶ φοιτητῶν ἐν ἀρχῇ, κάτι χοροὶ τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, μερικὰ ἄλλα, σχεδὸν ἀπαράλλακτα μὲ τὰ ἰδικά μας. Αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ Ρουμεστὰν τὴν ἀπεικόνισιν ἔχει κυρίως σκοπὸν τὸ βιβλίον. Ἀλλ' ἡ Γαλλία δὲν ἔχει μόνον Μεσημβρίαν, ἔχει καὶ Βορρᾶν. Βορρᾶν ψυχρότερον, σοβαρώτερον, θετικώτερον, σταθερώτερον, ὀλιγολογώτερον, ἀλλὰ βαθύτερον αἰσθανόμενον, ἀληθέστερον, ἐπιβλητικώτερον. Καὶ τὸν Βορρᾶν αὐτὸν, τὸν ἀντιπροσωπεύει ἡ σύζυγος τοῦ πολιτικοῦ, ἡ ἔξοχος Ροζαλία, τύπος γυναικὸς ἀπαράμιλλος, ὃν ποτὲ πλέον δὲν θὰ λησμονήσουν αἱ ἡμέτεραι ἀναγνώστριαι, εἴμεθα βέβαιοι. Περὶ τοὺς δύο τούτους τύπους, περὶ τὴν ἀντίθεσιν τῶν δύο τούτων χαρακτήρων, περὶ τὸν τρικυμιώδη οἰκογενειακὸν αὐτῶν βίον, ἐν σχέσει πρὸς τὸ θυελλῶδες καὶ ἀγχίστροφον ἦθος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν πολύτυρβον ζωήν του, ὅπως τῆς γυναικὸς τὴν σεμνότητα καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐμμονὴν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν σοβαρότητα καὶ τὴν χαριν, ἐπίσης ἀπέχοντα ἀλλήλων ὅσον ἀκριβῶς ὁ Βορρᾶς καὶ ἡ Μεσημβρία, περιστρέφεται τὸ μυθιστόρημα, δράσεως καὶ πλοκῆς συντονωτάτης, ἐνδιαφερούσης, ἐχομένης ἀδιαλείπτως τῆς προσοχῆς τοῦ ἀναγνώστου, περιγραφικῆς δυνάμεως ἀσυνήθους, ὕψους γοργότητος καὶ πλαστικότητος καὶ μελῳδικότητος καὶ γλαφυρότητος καὶ ἀνθηρότητος καὶ ἰσχύος καὶ τέχνης ἐν γένει πρωτίστης. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνη αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου. Ἐκτὸς αὐτῶν, κύριος τύπος τοῦ μυθιστορήματος ἐπίσης, εἶνε καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς Ροζαλίας Ὀρτενσία, ὁ ἰδανικώτερος, ὁ αἰθεριώτερος, ὁ ποιητικώτερος, ὁ ρωμαντικώτερος χαρακτὴρ κόρης, ὃν ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε. Καὶ ὁ ἔρως αὐτῆς πρὸς τὸν μουσικὸν τῆς Προβηγκίας Βαλμαζούρ, ἔρως ἀνάξιος αὐτῆς καὶ τοῦ ὁποίου πίπτει θῦμα ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας της, εἶνε ἡ ἄλλη βάσις τοῦ βιβλίου, τόσον δραματικὴ καὶ συγκινητικὴ καὶ πραγματική, ὥστε νὰ δονῇ καὶ τὰς λεπτοτέρας ἶνας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Καὶ περὶ τὰς δύο αὐτὰς βάσεις καὶ περὶ τοὺς κυρίους αὐτοὺς τύπους, πόσαι σκηναί, πόσα πρόσωπα δευτερεύοντα, πόσαι εἰκόνες, πόσα ἐπεισόδια! Σᾶς συνιστῶμεν ἰδίως νὰ προσέξετε εἰς τὸν περίφημον Μπομπάρ, φίλον τοῦ Ρουμεστάν, κωμικώτερον ὑποκείμενον τοῦ ὁποίου ἀμφιβάλλομεν ἂν φαντασία μυθιστοριογράφου ἔπλασε ποτέ. Καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν τοῦ Βαλμαζοὺρ, τύπον πείσμονος χωρικῆς, φιλοδόξου, συμφεροντολόγου, φοβερᾶς ἀληθῶς ἐν τῇ ἰσχυρογνωμοσύνῃ, τῇ μωρᾷ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ θελήσει της. Πλειότερα δὲν λέγομεν. Φθάνει μόνον ν' ἀρχίσετε νὰ τὸ διαβάζετε.

⁂

Διὰ ν' ἀνακεφαλαιώσωμεν μόνον, προσθέτομεν ὅτι ἐν συνόλῳ ὁ ΝΟΥΜΑΣ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ εἶνε μυθιστόρημα ὅμοια τοῦ ὁποίου τὸ πολὺ δύο ἢ τρία μετεφράσθησαν ἕως τόρα ἐν Ἑλλάδι. Τόσον δηλαδὴ ὑπέροχον τὴν τεχνικὴν σημασίαν καὶ τόσον ἅμα σύντονον, μαγνητιστικόν, δραματικόν, σαγηνευτικόν, προσιτὸν τὴν διασκευήν. Καὶ τόσον προσέτι διδακτικόν, τόσον ὠφέλιμον εἰς πλεῖστα. Διὰ νὰ ἐννοήσετε δὲ καλὰ—καλὰ τὶ εἶνε, ἀκούσατε πόσαι τάξεις ἠμποροῦν καὶ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ τὸ ἀναγνώσουν. Πρῶτοι—πρῶτοι, ὅλοι οἱ πολιτευόμενοί μας. Κατὰ δεύτερον λόγον, ὅλαι αἱ κυρίαι καὶ ἰδίως αἱ μητέρες. Ἔπειτα, ὅλαι αἱ νεάνιδες (ἡ Ὀρτενσία εἶνε ἐρωτευμένη δεκαοκταετής). Ἔπειτα, ὅλοι οἱ φοιτηταὶ (ἡ ἀπεικόνισις τοῦ Ρουμεστὰν ἀρχίζει ἀπὸ φοιτητοῦ). Ἔπειτα ὅλοι οἱ δικηγόροι, (ὁ Ρουμεστὰν ἤρχισε τὸ στάδιόν του ὡς δικηγόρος καὶ δι' αὐτοῦ προήχθη). Ἔπειτα, ὅλοι οἱ ἰατροὶ (θὰ εὕρουν μέσα καὶ ἕνα περιεργότατον τύπον μεγάλου ἰατροῦ καὶ περιγραφὰς πόλεων λουτρῶν καὶ διάφορα ἄλλα ἰατρικὰ ἐπεισόδια). Μὲ ἄλλους λόγους, ὅλος ὁ ἑλληνικὸς κόσμος.

⁂

Ἡ μετάφρασις ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Κωνσταντῖνον Ι. Πρασσᾶν. Ὁ κ. Πρασσᾶς εἶνε νέος λόγιος, ἐκ τῶν νῦν εἰσερχομένων εἰς τὴν φιλολογικὴν παρ' ἡμῖν ζωήν, προπαρεσκευασμένος δὲ πρὸς τοῦτο ὡς ἐμπρέπει. Καίτοι νεαρώτατος, μετ' ἔρωτος ἐντούτοις καταγίνεται εἰς τὴν μελέτην τῶν ξένων φιλολογιῶν καὶ τὴν θεραπείαν τῆς ἡμετέρας, ἐν ᾗ φαίνεται μέλλων νὰ εὐδοκιμήσῃ. Μία μετάφρασίς του ἑνὸς διηγήματος τοῦ Πόου πρό τινος δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ «Ἑστίᾳ», ὡς καὶ δύο—τρεῖς τελευταῖον ἐν τῷ «Ἀττικῷ Μουσείῳ», φιλολογικῶν ἔργων ὑπερτέρων καὶ δυσπροσίτων, ἐξετιμήθησαν γενικῶς. Καὶ μία δὲ πρωτότυπος αἰγυπτιακὴ εἰκών του, ἡ «Μουμία», ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ, λίαν εὐνοϊκῶς ἐλπίζομεν νὰ κριθῇ. Ἑπομένως δυνάμεθα νὰ διαβεβαιώσωμεν ὅτι καὶ ἡ μετάφρασις τοῦ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ εὑρίσκεται εἰς καλὰς χεῖρας.

⁂

Ὁ ΝΟΥΜΑΣ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ θ' ἀρχίσῃ νὰ βροντοφωνῇ, νὰ χειρονομῇ, νὰ ὑπόσχεται, νὰ ἀπατᾷ, νὰ ἐρωτεύεται, νὰ παθαίνῃ, νὰ ἐκσπᾷ τὸν γέλωτα, ν' ἀποθεοῦται, ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΦΥΛΛΟΥ. Κύριε Ρουμεστάν, ἠμπορεῖτε νὰ εἰσέλθετε!...

Τῶν ἀνδριάντων τὸ μέγεθος σμικρύνεται ὅταν ἀπομακρύνεσθε ἀπ' αὐτούς· τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ὅταν τοὺς πλησιάζετε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Νουμᾶς Ρουμεστάν, ὑπὸ Ἀλφόνσου Δωδέ.—Πόθοι: ποίημα ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλλη.—Αἰγυπτιακαὶ εἰκόνες: Μουμία, ὑπὸ Κ. Ι. Πρασσᾶ.—Ἀλφὸνς Κὰρρ (συνέχεια καὶ τέλος) ὑπὸ Ἑνὸς Ἀναγνώστου.—Ζῷα τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης (συνέχεια καὶ τέλος) ὑπὸ Σ. Μηλιαράκη,—Μία Κόρη, ὑπὸ Μιχαὴλ Μητσάκη.—Ὑπουργεῖον Γεωργίας, ὑπὸ Ο. Α. Ρουσοπούλου.—Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Λιθανθράκων, ὑπὸ Β. Ρ.—Ἀρχαιολογικά: Αἱ ἐν Σιδῶνι φοινικικαὶ ἐπιγραφαί, ὑπὸ Χρ. Παπαδοπούλου.—Ὄνειρον, ὑπὸ Πέτρου Λοτί.—Ὁ ποταμὸς Ἴστρος, ὑπὸ Ι. Ι. Σκυλίσση.—Ἰδέαι καὶ Ἐντυπώσεις (ἐκ τῶν τοῦ Ἀλφὸνς Κάρρ.)—Ἐπιστημονικά.—Νεώτερα: ἐπιστημονικὰ καὶ καλλιτεχνικά.—Εὐτράπελα.—Στιγμαὶ τέρψεως.—Γράμματα.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἀλφόνσος Δωδέ.—Ὁ ποταμὸς Ἴστρος: Σκόπελοι τοῦ Ἴστρου εἰς τὰς Σιδηρὰς Πύλας. Περίκρημνοι ὄχθαι τῆς στενοπορίας τοῦ Ἴστρου ἐν Καζανίῳ.—Ἰωάννα Στεφανόπολι, ἡ πρώτη Ἑλληνὶς φοιτήτρια τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.—(β'.) Ζῷα τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης.

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ κ. κ. ἀνταποκριτὰς ἡμῶν ποιοῦμεν γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Ὀκτωβρίου ἀρχόμεθα τῶν γενικῶν εἰσπράξεων τῶν συνδρομῶν καὶ παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν δήλωσιν ταύτην ὡς πρὸς τὴν ὅσον τάχιον ἀποστολὴν χρημάτων. Διὰ τὰ μέρη δὲ τόσον τοῦ ἐσωτερικοῦ ὅσον καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔνθα δὲν ὑπάρχουν εἰσέτι ἀνταποκριταὶ τοῦ «Ἀττ. Μουσείου» παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ νὰ πέμψωσι πρὸς τὸ ἡμέτερον γραφεῖον ἀπ' εὐθείας τὴν συνδρομήν των, ὁδὸς Φιλελλήνων ἀριθ. 24. Δηλοῦμεν δὲ διὰ τὰ περαιτέρω εἰς τοὺς κ. κ. ἀνταποκριτὰς καὶ συνδρομητὰς ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἄνω μηνὸς τὸ φύλλον θέλει διακοπῇ ὁριστικῶς πρὸς πάντας τοὺς μὴ ἀποστείλαντας τὴν συνδρομήν των.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ Βασιλικὸν Τυπογραφεῖον Νικ. Γ. Ἰγγλέσση, ἔνθα καὶ τὸ γραφεῖον, ὁδὸς Φιλελλήνων, ἀριθ. 24. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἀνταποκριταῖς.

Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ πωλεῖται ἀντὶ λεπτῶν 30 εἰς τὸ Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, εἰς τὰ δύο κιόσκια τῶν πλατειῶν Συντάγματος καὶ Ὁμονοίας, εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα Βίλμπεργ καὶ Νοτάρη, ὁδὸς Ἑρμοῦ, καὶ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου χαρτοπωλεῖον τοῦ κ. Νικολάου Βλαχούτση. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ εἰς τὰ ὑποπρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΠΟΘΟΙ

Θ. Παραχίδη ἀδελφῷ
θανόντι ἐν ἐξορίᾳ.

Ἤθελα νἄμουν σταυραητός, νὰ πέταγα τ' ἀψήλου,
Ν' ἀνέβαινα 'ς τὴ λιάκουρα, κατάκορφα 'ς τὴ ῥάχη,
Νἄρριχνα ἐκεῖθε μιὰ ματιά, ν' ἀγνάντευα τὸν Πίνδο,
Νὰ ἰδῶ πῶς μοῦ τὸν ἔκαμαν τὰ χρόνια κ' ἡ σκλαβιά του.
Ποιὸς λέει δὲν κλαῖνε τὰ βουνά ; Ποιὸς λέει πῶς δὲν γεράζουν;...
Χιόνια καὶ κρούσταλλα παληά, γεράματα γιομάτα,
Σκεπάζουνε τὸν Πίνδο μου, καὶ καταχνιαῖς τὸν πνίγουν·
Κι' ἀκούγω, ἀκούγω ἀπὸ μακρυά, ἀκούγω ἀπὸ τὰ ξένα
Τῆς γερατειᾶς του τὸ σκουσμό, τὸ κλάμμα τῆς σκλαβιᾶς του.
Ἄχ! πότε αὐτὸ τὸ σκούξιμο, τρανὴ κραυγὴ θὰ γίνῃ,
Κραυγὴ ἀνήμερου θεριοῦ, ἐκδίκησι γιομάτη,
Νὰ μάσῃ ἀπὸ τὴν ξενιτειὰ τὰ ἔρμα τὰ παιδιά σου,
Τάστροπελέκια σου ἄρματα, Πίνδε, νὰ μᾶς μοιράσῃς
Μιὰ μέρα, ν' ἀναστήσουμε τὴ δόλια μας πατρίδα!...
Ἄχ! πότε ἡ καταχνιά σου αὐτὴ κ' ἡ τόση σου θολούρα,
Ποῦ τώρα στὰ ἀτέλειωτο σάβανο σὲ τυλίγει,
Πότε νὰ γίνῃ θὰ τὴν 'δῶ καπνούρα ἀπὸ ντουφέκια!...
Καὶ πότε αὐτὸς ὁ ἥλιος σου, ποῦναι νεκρὸς καὶ κρύος,
Πότε μιὰ μέρα θὲ νὰ βγῇ ζεστὸς μέσ' σταῖς κορφαῖς σου,
Νὰ λυώσουνε τὰ κρούσταλλα καὶ τὰ πολλά σου χιόνια,
Καὶ νὰ φυτρώσουν, μιὰ ἄνοιξι, μαζὶ μὲ τὰ λουλούδια,
Ἀρματωμένα, Πίνδε μου, τὰ νιάτα τὰ παληά σου!...

Κ. Δ. Κρυστάλλης

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΜΟΥΜΙΑ

Τὸ ἀνάκτορον εἶνε βεβυθισμένον εἰς αἰγλην μαγικὴν ὡς ἐκ τῆς ἐκτάκτου κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα φωταγωγήσεώς του διὰ μυρίων πυρσῶν καὶ λυχνιῶν διανεμημένων ἀνὰ τὰ ἐστεγασμένα ἄνδηρα, τὰ ἐξώστεγα, καὶ ἀνὰ τὰς προαυλίους στοὰς μεταξὺ τῶν ὑπὸ σφιγγῶν βαστάζομένων κιόνων. Καὶ ἐντός, ἐν αἰθούσῃ περιφώτῳ καὶ κοσμουμένῃ δι' ἀλλοκότων καὶ παντοιοχρόων τοιχογραφιῶν, γλυφῶν καὶ χαλκῶν ἀγαλμάτων, παρακάθηνται εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ συμποσίου ὁ φαραὼ Μυκερῖνος καὶ περὶ αὐτὸν αἱ εὐνοούμεναι, οἱ αὐλικοί του καὶ οἱ μεγιστᾶνες: γυναῖκες εὐειδεῖς ὧν αἱ κόμαι, κοσμούμεναι ἄνωθεν διὰ χρυσῶν διαδημάτων ἢ ἀνθέων λωτοῦ, προσπίπτουσιν ὀπίσω κατὰ δαψιλεῖς βοστρύχους καὶ ἔμπροσθεν, πρὸ τῶν ὤτων· καὶ ἄνδρες, πλούσια φοροῦντες περιζώματα, ποικιλόστικτα ἀνάφορα, πλατέα περιδέραια, πλαστὰς γενειάδας καὶ πλαστὰς ἐπίσης κόμας βαρείας καὶ ὀγκώδεις, ἢ γυμνὰς ἔχοντες τὰς ἐξυρισμένας των κεφαλάς, καὶ κρατοῦντες εἰς χεῖρας ράβδους μὲ στρουθοῦ πτερὰ ἄνωθεν ἢ μὲ χρυσᾶ ἄνθη λωτοῦ, τοῦ συμβόλου τῆς ἀθανασίας.

Ἡ αὐτὴ αἴθουσα τῶν συμποσίων καὶ οἱ αὐτοὶ συμπόται — διότι ἐν συμποσίοις ὁ φαραὼ διέρχεται ἀπό τινος τὰς νύκτας του ἵνα, μετατρέπων οὕτω καὶ αὐτὰς εἰς ἡμέρας, διπλασιάσῃ τὸ ἐλάχιστον ἔτι ἀπομένον αὐτῷ διάστημα ζωῆς ὃ τῷ ἔταξεν ὁ ἄδικος χρησμός. Οἱ αὐτοὶ ὡς παντοτε συμπόται πλὴν τῆς Ἀθύρτιος, ἥτις ἀπὸ ἡμερῶν ἤδη ἔχει ἀποθάνει. Ἡ ὡραία Ἀθυρτις, μὲ τοὺς ἐπιμήκεις καὶ ἀκτινοβόλους ὀφθαλμούς της καὶ τὰ ἡδυπαθῶς διαγραφόμενα χείλη της, καμπύλα ὡς τὰ τῆς σφιγγός, μὲ τὰ κομψά της χαρακτηριστικὰ καὶ τοὺς ὡς τόξα ἀλαβάστρου κυρτουμένους ὤμους της, καὶ μὲ τὴν πλήρη ἱερογλυφικῶν ἀπαλὴν της σταυροειδῆ ἐσθῆτα ἧς ἄνωθεν προέβαλλε στῆθος ἀπαραμίλλως λαξευτόν, καὶ μὲ τοὺς χρυσοῦς κρίκους τοὺς περιδένοντας τῶν εὐγράμμων της ποδῶν τὰ σφυρά, δὲν θὰ λαμπρύνῃ πλεον ὡς ἄλλοτε, μὲ τὴν μυστηριώδη καὶ συνταράσσουσαν καλλονήν της, πλήρη παραδόξων καὶ ἀκαταμαχήτων θελγήτρων, καὶ δὲν θὰ ἐμψυχώνῃ διὰ τῆς παρουσίας της τὰ ὄργια τοῦ φαραώ, οὗτινος τοὺς σοβαροὺς συμπότας ἐφαίδρυνε καὶ καθ' ἣν ἔτι στιγμὴν προσήρχετο ὁ αὐλάρχης κομίζων τῆς μουμίας τὸ ὁμοίωμα καὶ ὑπομιμνήσκων τὸν προσεγγίζοντα θάνατον.

Ἐν τούτοις ἀσυνήθης ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην διάχυσις, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Μυκερῖνος διατελεῖ ἐν εὐθυμίᾳ ἰδιορρύθμῳ μὲν — διότι τὸ φαιδρὸν τῆς ὄψεώς του σκιάζεται ὑπο ἀλλοκότου σκυθρωπότητος, — ἀλλ' ὑπερμέτρῳ. Τὸ συμπόσιον ἐδόθη ἀποκλειστικῶς πρὸς ἑόρτασιν τῆς εἰσόδου τῆς Ἀθύρτιος ἀπὸ τοῦ προσωρινοῦ ἐπὶ γῆς βίου εἰς τὸν ἀΐδιον καὶ εὐδαίμονα, καὶ τοῦτο δικαιολογεῖ τὴν ἐξαιρετικὴν τῆς ἐσπέρας ταύτης φαιδρότητα. Καὶ ἀφοῦ πλέον οἱ οἶνοι ἐκορύφωσαν τὴν διάχυσιν κ' ἐθέρμαναν ὅλων τὰς κεφαλάς, ἠγέρθη ὁ φαραὼ ἀπὸ τοῦ διαχρύσου θρόνου του ἵνα ὁμιλήσῃ. Σφοδρὸς γέλως ἀνασείσας ἐπ' ὀλίγον τὰ μέλη του, τῷ προσέδωκε πρὸς στιγμὴν ὄψιν κακοποιοῦ Τυφῶνος. Πόσον ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς ἔχει ἀλλοιωθῇ ἐκ τῶν ἀσωτειῶν εἰς ἃς ἡ ἀπόγνωσις τὸν ἔχει ρίψει! Ἐν τούτοις ὁ λατρεύων αὐτὸν λαὸς δὲν θὰ στέρξῃ ἀναμφιβόλως νὰ ζωγραφηθῶσιν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ὡς χαρακτηριστικά του αἱ κεφαλαὶ τράγου, χελώνης καὶ κροκοδείλου, τὰ σύμβολα τῆς ἀκολασίας, τῆς ἀργίας καὶ τῆς λαιμαργίας. Ἀλλ' ὁ γέλως εἶτα κατέπαυσε, καὶ ὁ φαραὼ ὡμίλησε πρὸς τοὺς παρακαθημένους διὰ τόνου σοβαροῦ καὶ ἐπιβάλλοντος.

«Ἂς εὐφραινώμεθα διὰ τὴν ἀποχώρησιν »τῆς Ἀθύρτιος ἀπὸ τῶν συμποσίων μας. »Ἡ ψυχὴ ἥτις ἐπλήρου τὰς φλέβας της, »ἐξώγκου τὰς ἀρτηρίας της καὶ ἐμιγνύε»το πρὸς τὸ αἷμά της, ἰδοὺ ὅτι προαπήλ»θεν ἡμῶν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Ὀσίριδος, »διὰ νὰ τὴν ἐπανεύρωμεν ἐκεῖ εὐθὺς ὅτε »μετ' ὀλίγον καὶ ἡμεῖς θὰ μεθέξωμεν τῆς »διοικήσεως τῆς πλάσεως. Ὅσον ἀφορᾷ »τὸ ὡραῖόν της σῶμα, θ' ἀξιωθῇ τῆς πο»λυτελεστέρας τῶν ταριχεύσεων, διὰ νὰ »μάθωσι μετὰ χιλιετηρίδας, οἱ ἰδόντες τὴν »μουμίαν της, ὁποῖον λαμπρὸν κόσμημα »εἶχεν ὁ Μυκερῖνος εἰς τὰ συμπόσιά του.»

Καὶ πραγματικῶς, τὸ περικαλλὲς καὶ εὔγραμμον τῆς Ἀθύρτιος σῶμα θὰ ζῇ ἀκέραιον διὰ μέσου τῶν αἰώνων, χωρὶς ὁ χρόνος τὸ ἐλάχιστον νὰ δύναται κατ' αὐτοῦ. Διότι τὸ ἐξησφάλισαν πάσης φθορᾶς οἱ ταριχευταί, ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ρά, πρὸς οὓς ἀπὸ ἡμερῶν ἤδη ἔχει παραδοθῇ. Ἀντεκατέστησαν διὰ τετριμμένων ἀρωματικῶν βαλσάμων τὸν ἐγκέφαλον, ὃν ἐξήγαγον ἀπὸ τῶν μυξωτήρων, καὶ τὰ ἐντόσθια, ἅτινα ἐξήγαγον ἀπὸ τῆς κοιλίας, ταμόντες αὐτὴν δι' ὀξέος λίθου κ' ἐκπλύναντες διὰ φοινικείου οἴνου. Καὶ ἐταρίχευσαν ἐπιμελῶς τὸ σῶμα διὰ τῶν ταριχευτικῶν ὑλῶν. Αἱ μέλλουσαι νὰ περιτυλίξωσι τὴν μουμίαν λιναῖ ταινίαι εἶνε ἕτοιμοι, καὶ πολυτελῶς ἐποικίλθη διὰ πολυχρόων τιμαλφῶν λιθαρίων τὸ ναστόχαρτον ὃ θὰ τὴν περιβάλῃ. Ἕτοιμα ἐπίσης εἶνε τὸ ἀντίτυπον τῆς «Βίβλου τῶν Νεκρῶν», ἢ χαρτίνη στήλη τῶν ἱερογλυφικῶν, τὸ κάνθαρον παριστῶν περίαπτον, καὶ αἱ τρεῖς ἀνθρωποειδεῖς ξύλιναι θῆκαι, πλήρεις ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν συμβολικῶν εἰκόνων καὶ ἱερογλυφικῶν, ἐν αἷς ἀλληλοδιαδόχως τὸ σῶμα τῆς Ἀθύρτιος θὰ περικλεισθῇ.

Ἀλλὰ πρὶν ἔτι περικλεισθῇ ἐκεῖ, ἂς ρίψωμεν βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ. Τίς θὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶνε αὐτὴ ἐκείνη ἡ Ἀθυρτις ; Καὶ ἂν τὸ πιστεύσῃ, θὰ ζητήσῃ μετ' ἀπορίας νὰ μάθῃ πρὸς τί τὸ σῶμα τῆς νεαρᾶς γυναικὸς διετηρήθη, ἀφοῦ, διὰ νὰ τὸ διατηρήσωσιν, ὤφειλον νὰ ἐξηφάνιζον τὸ ἀπαράμιλλόν της κάλλος, καὶ τὸ λεπτὸν καὶ ἀδιοράτως εἰρωνικον μειδίαμά της, καὶ ν' ἀντικαθίστων τὴν ῥόδινόν της δροσερότητα διὰ τῆς τραχύτητος καὶ μελανότητος ἣν αἱ ταριχευτικαὶ σκευασίαι προσδίδουσι; Τὸ πρότερον ἡδυπαθῶς διαγραφόμενον στόμα της, χαίνει, ἀπαισίως λεπτυνθέν, καὶ αἱ θελκτικαὶ τοῦ σώματος καμπυλότητες ἐρρικνώθησαν ἐν ῥικώδει συστολῇ.

Καὶ ἡ μουμία ὁλόμαυρος, ἀποστίλβουσα καὶ ἀπεσταφιδωμένη ἐκ τῆς νάφθης καὶ τῆς ἀσφάλτου, μὲ τὴν ῥῖνα τετμημένην καὶ τοὺς κροτάφους προβάλλοντας τῶν κοίλων παρειῶν, θὰ τηρῆται αἰωνίως ἐν ταῖς θήκαις της ἀκεραία, χωρὶς οὐδὲ θρὶξ αὐτῆς νὰ λευκανθῇ ἢ πέσῃ ἀπὸ τῆς διανεμημένης ὀπίσω κατ' ἀπειραρίθμους λεπτοὺς πλοκάμους κόμης της. Ὁπόταν δὲ μετὰ παρέλευσιν χιλιετηρίδων ἀπεξηραμμένη, ἀλλ' εὐθυτενὴς καὶ ἀναλλοίωτος, ἐξαχθῇ τῶν κιβωτίων της ἵνα κοσμήσῃ τὴν θήκην μουσείου τινός, θὰ φαίνηται μορφάζουσα σαρκαστικῶς πρὸς τοὺς ἐπτοημένους ἐπισκέπτας της, ἀπὸ

τῆς ὑελίνης θήκης, τῆς περικλειούσης αὐτήν, μὲ τὰς προβαλλούσας ἀπὸ τοῦ χαίνοντος στόματός της δύο σειρὰς ὁλολεύκων ὀδόντων. Τόσον θὰ ἔχῃ κουρασθῇ ἐκ τῆς θέας τῶν ἀπειροπληθῶν γενεῶν, αἵτινες μέχρι τοῦδε διῆλθον πρὸ αὐτῆς καὶ ἐξηφανίσθησαν, ὥστε, ἐὰν πρὸς στιγμὴν ἀνέκτα τὴν δύναμιν τοῦ λόγου, θὰ ἔσπευδε νὰ στείλῃ εἰς τὸν διάβολον τοὺς ἐπισκέπτας της — καὶ πρὸ πάντων τοὺς ταριχευτάς της.—

Κ. Ι. Πρασσᾶς

ΑΛΦΟΝΣ ΚΑΡΡ

ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ ΤΟΥ

Ὁ χαρακτὴρ τοῦ Κάρρ, ὅστις καίτοι γαλάτης τὴν γέννησιν καὶ τὸ πνεῦμα ἦτο ἐν τούτοις γερμανικῆς καταγωγῆς, ἦν ἰδιόρρυθμος λίαν καὶ περίεργος. Ἡ πρωτοτυπία, ἥτις διακρίνει τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων του, διέκρινε καὶ τὴν ζωήν του κατὰ πάντα. Νέος, ὑπείκων ἄλλως τε φαίνεται καὶ εἰς τὸ ρωμαντικὸν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ὅπερ ἐξῴθει τὸν Βύρωνα νὰ ἀνατρέψῃ ἄρκτους καὶ νὰ πίνῃ εἰς καύκαλα νεκρῶν, ἢ τὸν Γκωτὲ νὰ φορῇ φέσια καὶ κόκκινα γελέκα, καὶ τὸν Πέτρον Μπορὲλ νὰ ἐπονομασθῇ διὰ τὰς ἀήθεις ἕξεις του Λυκάνθρωπος, εἶχε καταστῇ παροιμιώδης διὰ τὸν παράδοξον τρόπον τοῦ ζῆν καὶ τὰ ποικίλα ἐπεισόδια ὧν ἦτο ἥρως, ὧν τὸ περιεργότερον εἶνε ὅτι ἐκοιμᾶτο ἐντὸς φερέτρου καὶ ὅτι ἐπήγαινεν εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ Ὠδείου μετημφιεσμένος εἰς πυροσβέστην. Ἐν τῇ ὡρίμῳ αὐτοῦ ἡλικίᾳ, ἦτο ἐκ τῶν φιλολογικῶν τύπων τῶν Παρισίων, φαινόμενος πανταχοῦ, ἀλλὰ καί πως ἀπότομος καὶ σκυθρωπὸς τὸ ἦθος. Καὶ γέρων, ὑπῆρξεν ὁ ἐρημίτης περὶ τοῦ ὁποίου ὡμιλήσαμεν, ὁ μεταμορφωθεὶς μετὰ τόσῳ διαπρεπὲς φιλολογικὸν στάδιον εἰς κηπουρόν, καὶ διαβιῶν μακρὰν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ οἰκία αὐτοῦ ἐν Σαὶν-Ραφαὲλ ἦτο εἶδος κιβωτοῦ τοῦ Νῶε. Ἐπὶ τῆς θύρας του εἶχεν ἐπιγραφὴν ἁπλῶς «Ὁ κύριος Κάρρ», διὰ νὰποφεύγῃ τοὺς ὀχληροὺς ἐπισκέπτας καὶ ἰδίως τοὺς ὀχληροτέρους πάντων Ἄγγλους. Ἐν Νικαίᾳ δέ, ὅτε ἔμενεν εἰς αὐτήν, ὑπῆρχε, καὶ ἴσως ὑπάρχει ἀκόμη, καὶ κατάστημά τι, ἐν ᾧ ἐπωλοῦντο τὰ ρόδα καὶ τ' ἄλλα ἄνθη ἅτινα ἐκαλλιέργει, μὲ τὴν ἐπιγραφήν: «Ἀλφόνσος Κάρρ, κηπουρός». Ὁ συγγραφεὺς τῶν «Σφηκῶν» ἐφαίνετο ὅτι μᾶλλον τὴν δόξαν τοῦ ἀνθοκόμου προετίμα καὶ τὴν ὡς τοιούτου ζωὴν ἔκρινε καλλιτέραν ὅλων τῶν φιλολογικῶν ἢ κοινωνικῶν θριάμβων. Ἐντὸς δὲ τῆς οἰκίας του εὑρίσκοντο ἀναμὶξ σκύλοι, γάται, λευκὰ ὀνάρια χαριέστατα, ἄλογα, ἀγελάδες, πίθηκοι καὶ ὅλα τὰ γένη τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν πτηνῶν. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὁ Κὰρρ καὶ ἡ κόρη του, ἀληθὲς τέκνον τῶν ἀγρῶν, ρωμαλέα κ' ἐλευθέρα τοὺς τρόπους, τὰς κινήσεις, τὸ πνεῦμα, θυγάτηρ τῆς φύσεως, οἵτινες ἐδιοικοῦσαν τὸν μικρόκοσμον αὐτόν, διέτρεχον ἔφιπποι τὴν ἀκτήν, ἐκωπηλάτουν, ἐψάρευαν, κατεσκεύαζον ἀνθοδέσμας ἢ διηγωνίζοντο εἰς τὸ κολύμβημα ἐν τῇ γλαυκῇ Μεσογείῳ, τοῦ γηραιοῦ συγγραφέως ἡττωμένου ὅμως πάντοτε μ' ὅλην τὴν ἀθλητικότητά του καὶ ρυμουλκουμένου παρὰ τῆς παρθένου ἀπὸ τὰ λευκά του γένεια πρὸς τὴν ξηράν. Εἰς τὸν κῆπον εὑρίσκοντο ὅλα τὰ εἴδη τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ρόδων καὶ εἰς εἰδικὸν δωμάτιον τῆς οἰκίας, τὸ καλλίτερον, μυστηριῶδες καὶ μεθυστικόν, κατεσκευάζοντο αἱ περίφημοι ἀνθοδέσμαι τοῦ Κάρρ. Τὸ δωμάτιον τῆς ἐργασίας του ἦτο μουσεῖον ὅπλων, τροπαίων, χειρογράφων, βιβλίων, ἐφημερίδων, ἀλλ' ἐν αὐτῷ δὲν εὑρίσκετο οὔτε εἷς τόμος του. Ἡ μεγάλη βιβλιοθήκη ἡ περιέχουσα αὐτοὺς ἦτο ὑπὸ τὴν σκάλαν τῆς οἰκίας, εἰς μίαν γωνίαν. Ἐκοιμᾶτο ἐπὶ ναυτικῆς αἰώρας, ἐν δωματίῳ πλήρει δικτύων καὶ ἁλιευτικῶν ἐργαλείων, ἢ καταγῆς ἐπὶ ἁπλοῦ στρώματος. Ἔλεγε δὲ ὅτι ὁ ὕπνος αὐτὸς ἤξιζεν ὅσον ὁ ἐπὶ στρωμνῆς ἐκ ῥόδων. Καὶ πρέπει νὰ τὸν πιστεύσωμεν, ἀφοῦ ἐγνώριζε τόσον καλὰ τὰ ῥόδα. Μολονότι εἶχε γράψῃ τόσα κατὰ τοῦ καπνοῦ, ἐκάπνιζεν ὄχι ὀλίγον, ὦ αἰώνιαι ἀντιθέσεις ἀνθρώπινοι! Ἐδέχετο ὀλίγους φίλους, οἵτινες ἤρχοντο πρὸς ἐπίσκεψίν του καὶ διῆγε πατριαρχικώτατα. Ἐν τῇ συνδιαλέξει εἶχε τὸ καυστικὸν καὶ εὐθύγνωμον πνεῦμα ὅπερ διέκρινε τὰ γραφόμενά του, πλεῖστα δὲ ἀναφέρονται τὰ ἀνέκδοτά του. Ἀποδιώξας ποτὲ τὴν ὑπηρέτριάν του, ἡ ὁποία εἰσάγουσα τοὺς ἐραστάς της εἰς τὴν ἀποθήκην του συνέπινε μετ' αὐτῶν νύκτωρ τὸ κρασί του, τῆς ἔδωκε τὸ ἑξῆς πιστοποιητικόν: «Ἐδίωξα τὴν ὑπηρέτριαν Χ..., διότι εἶχεν ἐραστὰς οἱ ὁποῖοι ἐδιψοῦσαν πολύ.» Ἀκούσας δὲ ἡμέραν τινά, ὅτι ὁ Βίκτωρ Ἐμμανουήλ, μαθὼν τὸν θάνατον ἀνδρός τινος ὃν ἐξετίμα μεγάλως, ἔστειλεν εἰς τὴν κηδείαν του τὴν ἐπίσημον ἁμαξάν του, εἶπεν: «Αὐτὸ μοῦ φαίνεται σὰν νὰ ἔχανε κανεὶς ἀπὸ μᾶς κανένα φίλον του, καὶ μὴ ἔχων ἁμαξαν, ἀντὶ νὰ πάγῃ ὁ ἴδιος, νὰ ἔστελνε τὰ παπούτσια του διὰ ν' ἀκολουθήσουν τὴν ἐκφοράν.»

*

Αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἐξεδόθησαν περιέχουσαι ἐπὶ τῷ θανάτῳ του μακρότατα ἄρθρα. Πᾶσαι δὲ ὁμοφώνως ἐξαίρουσι τὴν σπανίαν θέσιν ἣν κατέλαβεν ὁ ἀποθανὼν συγγραφεὺς ἐν τῇ γαλλικῇ φιλολογίᾳ, ἰδίως διὰ τῶν «Σφηκῶν». Τινὲς ἐκφράζουσι τὴν λύπην των διότι ὁ χαρακτὴρ τοῦ Κάρρ, τόσον διάφορος πρὸς τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς συνθήκας καὶ πρὸς τὸν ἐν γένει συνήθη βίον, ἐκράτησεν αὐτὸν σχεδὸν ἀπομεμονωμένον τοῦ λοιποῦ κόσμου κατὰ μέγα μέρος τῆς ζωῆς του, δι' ὃ καὶ δὲν ἠξιώθη τῶν τιμῶν εἰς ἃς θὰ ἠδύνατο ν' ἀποβλέπῃ, ὧν μία θὰ ἦτον ἴσως καὶ ἡ ἀνάρρησίς του εἰς ἕδραν ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ. Ἐν τῷ φιλολογικῷ παραρτήματι τοῦ «Φιγαρὸ» δημοσιεύεται μετὰ θάνατόν του πλέον ἄρθρον του περὶ μελισσῶν, ὅπερ εἶχεν ἀποστείλει ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀσθενείας του, συνοδευόμενον ὑπὸ ἐπιστολῆς ἐπίσης δημοσιευομένης, ἐν ᾗ ὁ ἀκαταπόνητος πρεσβύτης—παρ' ὅλα τὰ 82 ἔτη του—προήγγελλε τοῖς συντάκταις τοῦ «Φιγαρὸ» ὅτι προσεχῶς θὰ τοῖς ἀπέστελλε καὶ ἄλλην μακρὰν σειρὰν ἄρθρων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐπιστολαὶ ἀπὸ τὸ Σαὶν-Ραφαέλ», τοὺς παρεκάλει δὲ νὰ τὰς φιλοξενήσουν, λέγων ὅτι θὰ εἶνε λαμπρὸν ὁ «Φιγαρὸ» τοῦ 1890 νὰ δώσῃ φιλοξενίαν εἰς τὸν τελευταῖον ἐπιζῶντα τῶν συντακτῶν τοῦ ἀρχαίου «Φιγαρὸ» τοῦ 1827, καὶ μάλιστα φιλοξενίαν μέχρι τοῦ θανάτου του, ὁ ὁποῖος δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀργήσῃ πολύ, ἕως εἰς τὸ 189.. — Καὶ εἶχε βάλῃ ἀποσιωπητικὰ καὶ ἐρωτηματικόν, ὡς ἐρωτῶν καὶ ὁ ἴδιος ποῖον ἔτος ἄραγε θὰ ἦτον ἡ συμπλήρωσις τοῦ πεπρωμένου ἀριθμοῦ. Καὶ ὁ θάνατος ἐπρόσθεσε τὸ ἐλλεῖπον 0 καὶ τὸν ἀφήρπασε μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Οἱ καλλίτεροι τῶν κριτικῶν θαυμάζουσι τὴν ἰδιοφυΐαν τοῦ πνεύματός του, τὴν γλυκύτητα πολλάκις τῆς ἐμπνεύσεώς του, τὸ παράδοξον καὶ μὴ κοινὸν συχνότατα τῶν ὑποθέσεων τῶν ἔργων του, ἰδίᾳ δὲ τὴν ἐξαιρετικὴν ἐπιτηδειότητα ἣν εἶχε περὶ τὴν ἐξεύρεσιν τῆς μᾶλλον συντόμου καὶ ἐκφραστικῆς μορφῆς δι' ἧς περιέβαλλε τὰς σκέψεις του· τὴν ζωήν του δὲ χαρακτηρίζουσιν ὡς ἐργατικωτάτην, ἐντιμοτάτην καὶ ὄντως ἀξίαν ἀληθοῦς φιλοσόφου καὶ ποιητοῦ.

*

Ὅ,τι ὅμως ὅλως ἰδιαιτέρως ἀναφέρουσι καὶ ὅ,τι ἰδιαιτέρως κρίνομεν καλὸν νὰ σημειώσωμεν καὶ ἡμεῖς, εἶνε τὸ αἴσθημα τῆς φιλολογικῆς ἀξιοπρεπείας, ὅπερ διέκρινεν αὐτόν. Τὸ εἶχεν ἀνεπτυγμένον εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν. Τὸ ἔδειξε δὲ προπάντων ὅτε, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ναπολέοντος Γ'. ἀπέφυγεν ἐπιμόνως νὰ συνεργασθῇ εἰς γαλλικὰ φύλλα. Καὶ ὅταν τοῦ ἐζητοῦσαν τὸν λόγον τῆς ἀποχῆς ταύτης, ἀπεκρίνετο ἁπλούστατα:

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ ὑποφέρω νὰ μοῦ ἀποκόπτουν ἔστω καὶ μίαν λέξιν ἀπὸ μίαν φράσιν, διότι ἀποκόπτοντες τὴν λέξιν αὐτήν, ἀφαιροῦν ἀπὸ τὴν φράσιν τὴν ἰδέαν, ἢ μάλιστα πολλάκις τὴν παραμορφόνουν.

Ἂς τὰ ἀκούουν οἱ ἠλίθιοι ἢ ἀμαθεῖς ἢ ἀπολίτιστοι καὶ ἄξεστοι διευθυνταί, ἐκδόται, ἰδιοκτῆται, ἀρχισυντάκται ἢ ἐπόπται τῶν ἀθηναϊκῶν ψωροεφημερίδων ἢ βρωμοπεριοδικῶν, οἱ ὁποῖοι, διότι, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐκ τυφλῆς συρροῆς καιρικῶν περιστάσεων κοινωνικῆς ἀτελείας καὶ νηπιώδους ἐθνικῆς καταστάσεως ἔτυχε νὰ ἔχουν ἐν οἱονδήποτε ὄργανον εἰς χεῖρας των, καὶ μὲ τοῦτο νομίζουν ὅτι ἔγιναν δημοσιογράφοι καὶ αὐτοὶ καὶ δικαιοῦνται, χωρὶς νὰ ἔχουν τὴν παραμικρὰν πρὸς τοῦτο πολλάκις αὐθεντίαν ἢ προπαρασκευήν, ν' ἀποτυπόνουν ἐπ' αὐτοῦ ἀποκλειστικῶς τὴν σφραγῖδα τῆς μεγαλοφυΐας των, νὰ παρεμποδίζουν τὴν δημιουργίαν φιλολογικῶν ἢ δημοσιογραφικῶν προσωπικοτήτων, νὰ μεταχειρίζωνται αὐτὰ μόνον πρὸς ἀτομικοὺς ἢ συντροφικοὺς σκοπούς, ἐπιβραδύνοντες ἢ ἀλλοιώνοντες, καίτοι προσκαίρως δυστυχῶς δι' αὐτούς, τὴν ἐμφάνισιν ἢ τὴν μόρφωσιν τῶν ἀληθινῶν ταλάντων, ὧν ἤρχισεν ἡ παρωγὴ καὶ ἅτινα εἶνε κεκλημένα ν' ἀντιπροσωπεύσουν

πραγματικῶς τὸ νεώτερον ἑλληνικὸν πνεῦμα.

*

Ἐπιθυμοῦντες νὰ παράσχωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ὑπόδειγμά τι τοῦ πνεύματος τοῦ Κάρρ, ἐξελέξαμεν τινὰς ἐκ τῶν καλλίστων σκέψεών του, ἃς καὶ δημοσιεύομεν εἰς τὰς «Ἰδέας καὶ ἐντυπώσεις» μας.

Εἷς ἀναγνώστης

ΖΩΑ ΤΟΥ ΒΥΘΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Εἰς τὰ ἀδιακόπως ἐν ἀγῶνι καὶ πολέμῳ ζῶντα ζῷα ἀνήκει τὸ γένος τῶν καρκίνων τοῦ ὁποίου ὡς ἀντιπρόσωπον μᾶς παρουσιάζει ἡ ἀπέναντι εἰκὼν εἰς τὸ μέσον Λιθώδη τὸν ἀνδρεῖον (*Lithodes ferox*). Ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ζώου τούτου, τά σκέλη, αἱ χηλαὶ φέρουσιν ἀκάνθας. Εἶνε ἀπρόσβλητος, ἀφοῦ καὶ νεκρὸν πρέπει νὰ τὸν ἐγγίσῃ τις μετὰ προσοχῆς ἵνα μὴ πληγωθῇ. Ὡς γνωστὸν δὲ ὅλα τὰ εἴδη τῶν καρκίνων, τῶν «τεθωρακισμένων τούτων ἱπποτῶν τῆς θαλάσσης» διακρίνονται διὰ τὸ φιλάρπαγον αὐτῶν καὶ φίλερι, ὁ δὲ λιθώδης εἶνε ὁ μεγαλήτερος αὐτῶν ἐχθρός. Τὰ ζῷα τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης προσαρμόζονται πρὸς τὴν περὶ αὐτὰ φύσιν καὶ τὰς λοιπὰς αὐτόθι κυριαρχούσας συνθήκας ὅπως καὶ τὰ ζῷα τῆς λοιπῆς ξηρᾶς. Εἰς τὰ ἀδιάδυτα ταῦτα ὑπὸ τοῦ φωτὸς βάθη, ἅτινα παροδικῶς μόνον φωτίζονται ἐνίοτε ὑπὸ τῆς φωσφοριζούσης ἀναλαμπῆς τῶν κατοίκων των, ἔνθα ἄλλως ἐπικρατεῖ ἀπόλυτον σκότος, χάνουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τὴν σημασίαν καὶ τὴν λειτουργίαν των, ἀναπτύσσεται δὲ τὰ μέγιστα ἡ ἁφή. Ἕνεκα τούτου εἰς πολλὰ ζῷα τοῦ βυθοῦ πηροῦνται οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἀναπτύσσονται τὰ ὄργανα τῆς ἁφῆς εἰς μέγεθος ἐκπληκτικόν. Οὕτω προξενοῦσιν ἡμῖν ἐντύπωσιν αἱ μακραὶ χηλαὶ πολλῶν καρκίνων, οἷον Παχυγάστρου τοῦ πολυμόρφου (*Pachygaster formosus*) εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς εἰκόνος, ἰδίως δὲ τὰ μακρότατα σκέλη καὶ αἱ κεραῖαι τοῦ ὑπὲρ αὐτὸν πλέοντος Νηματοκαρκίνου τοῦ λεπτόποδος (*Nematocarcinus gracilipes*). Διὰ τῶν σκελῶν τούτων δύναται τὸ ζῷον τοῦτο νὰ διερευνᾷ εὐρύτερον χῶρον πρὸς λείαν.

Εἰς τὰς μορφὰς τῶν καρκίνων τῆς εἰκόνος ἡμῶν παρατηροῦμεν καὶ μίαν καρκιναράχνην πρὸς τὰ ἀριστερά. Τὰ ζῷα ταῦτα ὠνομάσθησαν καὶ πεντάποδα, διότι συνίστανται κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον ἐκ ποδῶν, τοῦ λοιποῦ σώματος περιωρισμένου ὄντος εἰς μικρότατον τεμάχιον. Αἱ καρκιναράχναι «ἔχουσι τὸν στόμαχον ἐντὸς τῆς τσέπης των» διότι μέρος τοῦ ἐντερικοῦ αὐτῶν σωλῆνος ἐξακολουθεῖ καὶ εἰς τὰ σκέλη των.

Καὶ εἰς ἐπιπόλαια μέρη τοῦ θαλασσίου ἐδάφους ὑπάρχουσι καρκιναράχναι, πλὴν αὗται εἶνε μικραί. Ἡ ἐπὶ τῆς εἰκόνος ἡμῶν παριστανομένη Κολοσενδεὶς ἐξήχθη ἐκ βάθους 820 ὀργυιῶν καὶ ἔχει ἱκανὸν μέγεθος. Εἰς τὰ δυτικὰ ὅμως παράλια τῆς Ἀμερικῆς εὑρέθη Κολοσσενδεὶς εἰς βάθος 500 μέχρι 1500 ὀργυιῶν, ἔχουσα σκέλη ἑνὸς τρίτου τοῦ μέτρου μακρά, ἐνῷ τὸ σῶμα της ἦτο χιλιοστά τινα μόνον τοῦ μέτρου πλατύ.

Καρκῖνοί τινες τοῦ βυθοῦ ἐξαγόμενοι μετ' ἄλλων θαλασσίων ὄντων ἐκ τοῦ βυθοῦ εἰς τὴν ἐπιψάνειαν, ἐξέρχονται ἔκπληκτοι ἐκ τῶν κρυπτῶν αὐτῶν, τῶν ἐντὸς τῶν κρυσταλλίνων παλατίων, περιστρέφουσι τοὺς ἐρυθροὺς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς καὶ ὀπισθοχωροῦσι πάλιν ἐντὸς τῶν τρωγλῶν των. Ὁ θάνατος δι' αὐτοὺς εἶνε ἀπολύτρωσις, διότι ποίας βασάνους δὲν θὰ προξενῇ εἰς αὐτοὺς ἡ αἰφνιδία μετάβασις ἀπὸ τῶν σκοτεινῶν καὶ ἠρέμων χώρων τῆς ἀβύσσου εἰς τὸ ἄπλετον φῶς τοῦ ἡλίου, τὸ κυριαρχοῦν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ εἰς τὸν ἰλιγγιώδη θόρυβον τοῦ ἄνω κόσμου! Τινὲς τῶν καρκίνων τούτων δύνανται καὶ νὰ λάμπωσι, διάφοροι δὲ φυσιοδῆφαι διηγοῦνται περὶ εἴδους τινος τὸ ὁποῖον τιθέμενον ἐντὸς ὑαλίνου ἀγγείου πλήρους θαλάσσης ἀφίνει ἐν καιρῷ νυκτὸς πυρίνας σφαίρας ἀπὸ τοῦ σώματός του προκαλοῦν ἀληθῆ βομβολισμὸν εἰς τὰ πέριξ.

Ὁμοίας μεταβολὰς πάσχουσι καὶ οἱ ἰχθῦς οἱ ζῶντες εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐξ αὐτῶν πολλοὶ εἶνε τυφλοὶ ἐνῷ ἔχουσιν ἀνεπτυγμένην τὴν ἁφὴν εἰς ὕψιστον βαθμόν. Οὕτω Βαθύπτερος ὁ μακρόπους (*Bathypterois longipes*) ἐρευνᾷ τὰ περὶ αὐτὸν διὰ τῶν κεραιοειδῶν ἀποφυάδων τῶν πτερυγίων καὶ τῆς κεφαλῆς (ὅπως φαίνεται ἐν τῇ εἰκόνι ἐν μέσῳ καὶ πρὸς τὰ δεξιά). Αἱ ἀποφυάδες αὗται εἶνε ἔτι λεπτότεραι εἰς Εὐστομίαν τὸν σκιερὸν (*Eustomias obscurus*), εἰς τὸν σκιερὸν ἐγχελυοειδῆ ἰχθὺν ἄνω τῆς εἰκόνος ἀριστερά, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει κεραιοειδὴς συσκευὴ λίαν λεπτοφυεστάτης κατασκευῆς, ἥτις μόνον εἰς τὸ βάθος τῶν θαλασσῶν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἐνῷ διὰ τῆς πλήξεως τῶν κυμάτων θὰ κατεστρέφετο.

Ἐκ τῶν φωσφοριζόντων ἰχθύων παρουσιάζομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας δύο ἀντιπροσώπους Στομίαν τὸν βόαν, φέροντα φωσφορίζοντα ὄργανα ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ Μαλακόστεον τὸν μέλανα, ὅστις φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δύο κηλίδας, ἐξ ὧν ἡ μὲν φωσφορίζει διὰ χρυσίζοντος ἡ δὲ διὰ κυανίζοντος φωτός. Φαίνεται δὲ πιθανὸν ὅτι ὁ ἰχθὺς οὗτος φωτίζει τὸν δρόμον αὐτοῦ ὡς ἡ ἀτμομηχανὴ διὰ τῶν φανῶν της.

Παραδοξώτατοι μορφαὶ ἰχθύων εἶνε Εὐρυφάρυγξ ὁ πελεκανοειδὴς καὶ Μελανόκητος τὸ Ἰονστόνειον. Τοῦ πρώτου ὁ φάρυγξ σχηματίζει τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ σώματος, τοῦ δὲ δευτέρου ὁ οἰσοφάγος φέρει ἀσκοειδῆ ἀνεύρυνσιν ἐντὸς τῆς ὁποίας δύναται νὰ διαφυλάττῃ τὰ μετὰ εὐτυχὲς κυνήγιον ἀποκτηθέντα θηράματα, ὅμως μὴ ἀναγκάζηται νὰ νηστεύῃ ἐν καιρῷ ἐλλείψεως τροφῆς.

Σ. Μηλιαράκης

ΜΙΑ ΚΟΡΗ

Τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» δημοσιεύει σήμερον τὴν εἰκόνα μιᾶς κόρης,— τῆς δεσποινίδος Ἰωάννας Στεφανόπολι. Ὑποθέτομεν ὅτι δι' ὅσους παρακολουθοῦν τὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν συμβαίνοντα, ὁ λόγος τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς εἶνε εὐνόητος. Ἀλλὰ δι' ὅσους δὲν τὰ παρακολουθοῦν, ἂν κανεὶς ἐξ αὐτῶν εὑρίσκετο νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ, θὰ ἐλέγαμεν, ὅτι ἡ δημοσίευσις τῆς εἰκόνος αὐτῆς γίνεται εἰς ἔνδειξιν τιμῆς πρὸς μίαν σύγχρονον ἀθηναίαν ἡρωΐδα. Διὰ τοὺς μέλλοντας τυχὸν νὰ ἐξιππασθῶσιν ἐκ τῆς γλώσσης ταύτης, κρίνομεν καλὸν νὰ δηλώσωμεν ὅτι ὑψιστον εἶδος ἡρωϊσμοῦ δὲν θεωροῦμεν ἡμεῖς τόσον τὸ νὰ κάμῃς ἐν καιρῷ πολέμου τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὸ πῦρ ἐν τῇ μάχῃ, ὅσον τὸ νὰ κάμῃς ἐν καιρῷ εἰρήνης τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν πρόοδον ἐν οἱῳδήποτε σταδίῳ. Καὶ προπάντων εἰς κοινωνίας ἀρτιγενεῖς, εἰς κοινωνίας ἀσυμπήκτους, εἰς κοινωνίας κυλιομένας ἀκόμη ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν εἰς παχυλὴν νύκτα καὶ στυγνὸν ἔρεβος ἡμιβαρβάρου ζωῆς καὶ ἡμικτηνώδους διαίτης, Καὶ ἀκόμη περισσότερον προπάντων ὅταν ἐκεῖνος ποῦ ἀποφασίζει νὰ τὸ κάμῃ δὲν εἶνε κανεὶς μυστακοφόρος ἢ γενειῶν παλαιστής, μὲ νευρώδεις βραχίονας καὶ στομωμένην τὴν ψυχήν, ἀλλὰ νεᾶνις τρυφερὰ καὶ ὡραία, ἐν ὅλῃ τῇ ἀβρότητι καὶ τῇ γλυκύτητι τῆς πρώτης ἥβης, μόλις δεκαπενταετής, τῆς ὁποίας ἡ πνοὴ μυρίζει ἀκόμη γάλα. Ἀκριβῶς δὲ τοιοῦτο διάβημα ἀξιοσημειώτου γενναιότητος καὶ τόλμης ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασις τῆς δεσποινίδος Στεφανόπολι νὰ ζητήσῃ τὴν ἄδειαν νὰ περατώσῃ τὰς ἀρίστας σπουδάς αὐτῆς φοιτῶσα πρὸς ἐξακολούθησίν των καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιόν μας. Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις δὲ τὴν σημασίαν τοῦ πράγματος δὲν ἔχει ἢ ν' ἀναλογισθῇ ἐπὶ στιγμὴν τὴν ὅλην κοινωνικὴν παρ' ἡμῖν κατάστασιν, τὴν θέσιν τῶν δύο γενῶν πρὸς ἄλληλα ἕως χθὲς ἀκόμη, τὴν ὑποδεεστέραν μοῖραν τῆς γυναικὸς παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς λαοῖς εἰς οὓς ἀνήκομεν ἔτι δυστυχῶς, τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀσημαντότητα τοῦ θήλεος φύλου, τὴν βάναυσον ὑπεροχὴν τοῦ ἀνδρικοῦ, τὰ ἤθη, τὰς ἕξεις, τὰς παραδόσεις, τὰς προλήψεις καὶ τὰς ἀντιλήψεις μας. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν δὲν ἐνθυμούμεθα πλέον ποία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συνεζήτει σοβαρῶς ἂν αἱ γυναῖκες ἀνήκουν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος μέχρι τῆς σημερινῆς πλημμύρας πλείστων εὐρωπαϊκῶν πανεπιστημίων ἀπὸ ξανθάς, καστανάς, μελαχρινάς, βοώπιδας, γλαυκώπιδας ἢ μελανοφθάλμους φοιτητρίας, παρῆλθε βεβαίως πολὺς καιρός. Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς εἰς πολλὰ νὰ ὑποθέσῃ ὅτι δὲν ἀπέχομεν παρὰ ἡμέρας, Εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ γυνὴ φαίνεται ἔχουσα ὄψιν καὶ προορισμὸν σχεδὸν φορτηγοῦ ζώου. Εἰς τὴν Μάνην—ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀκριβῶς κατάγεται ἡ δεσποινὶς Στεφανόπολι — ὅταν πηγαίνουν ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον ἢ ἀπὸ τῶν ἀγρῶν εἰς τὸ χωρίον των, ὁ ἀνὴρ συνηθέστατα φορτόνει τὴν γυναῖκα του μὲ ὅ,τι τοῦ χρειάζεται νὰ πάρῃ, ἀφίνει ἐντελῶς ἐλεύθερον τὸν γαΐδαρον σύτοῦ ἢ τὸ μουλάρι του, τὸν καβαλικεύει, καὶ ἀκολουθούσης τῆς γυναικὸς φορτωμένης καὶ πε-

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ ΙΣΤΡΟΣ

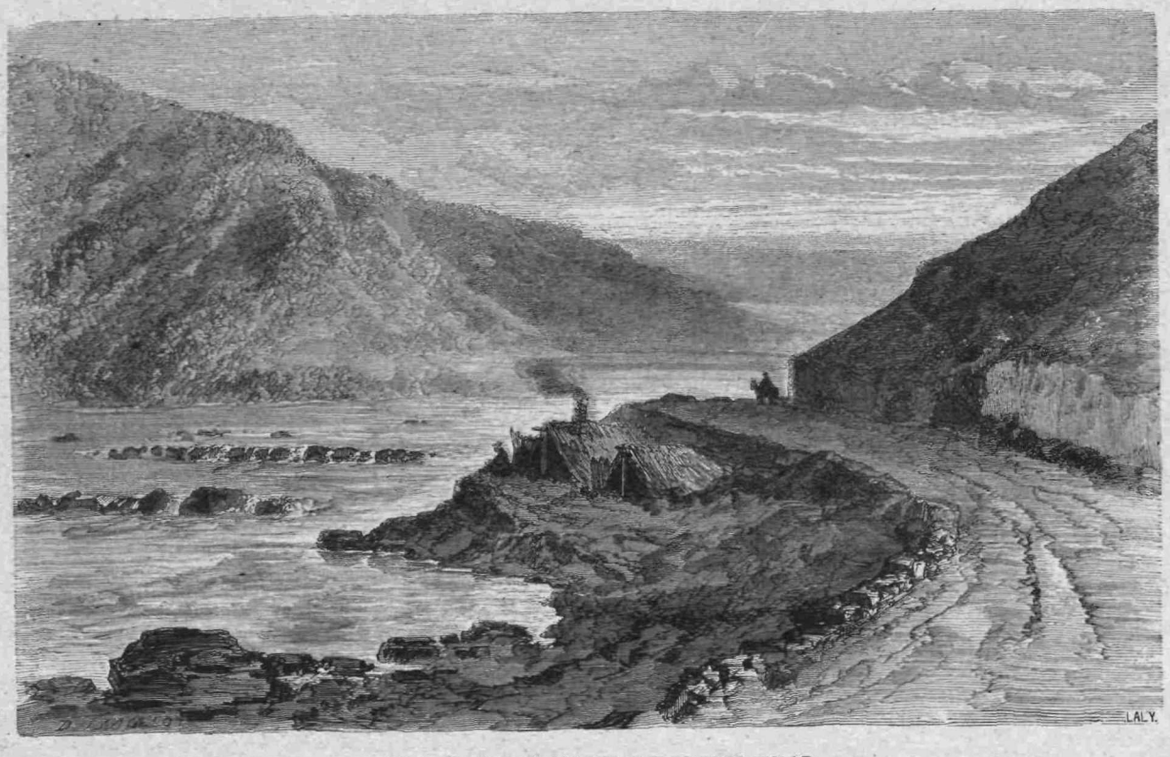

ΣΚΟΠΕΛΟΙ ΤΟΥ ΙΣΤΡΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΣΙΔΗΡΑΣ ΠΥΛΑΣ

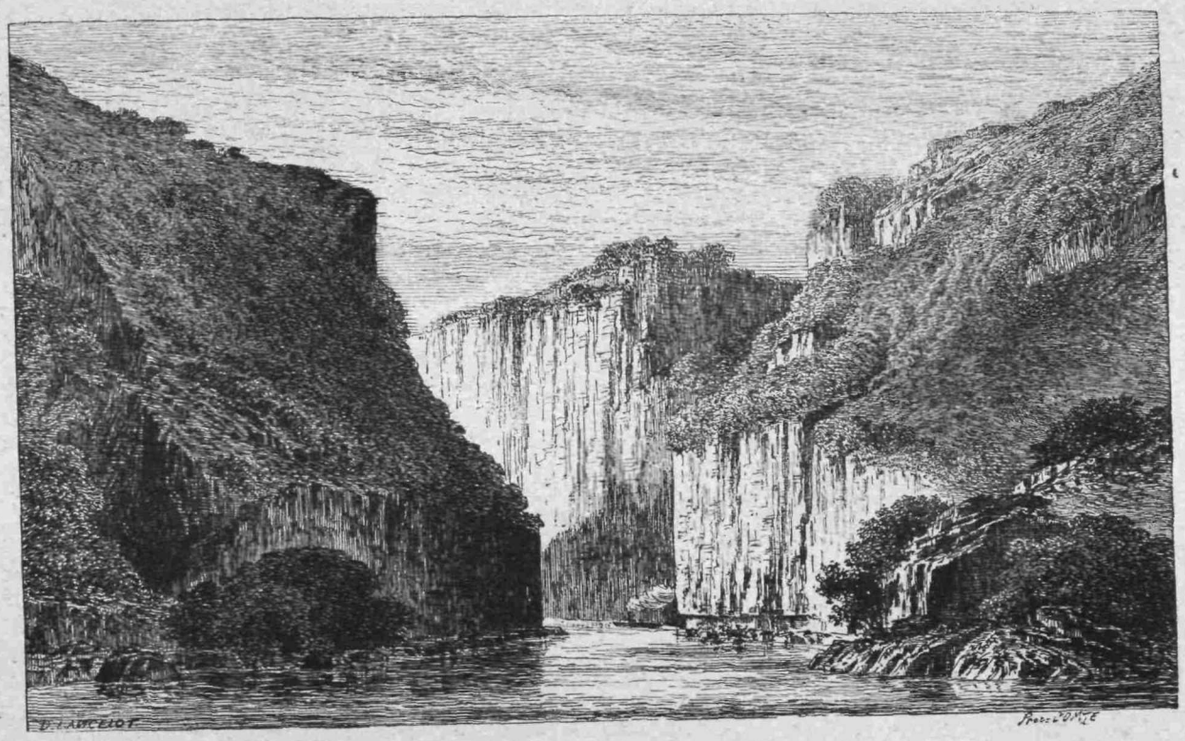

ΠΕΡΙΚΡΗΜΝΟΙ ΟΧΘΑΙ ΤΗΣ ΣΤΕΝΟΠΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΙΣΤΡΟΥ ΕΝ ΚΑΖΑΝΙΩ

ΙΩΑΝΝΑ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΛΙ
Ἡ πρώτη Ἑλληνὶς φοιτήτρια
τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου

Β. ΖΩΑ ΤΟΥ ΒΥΘΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ζῆς πορεύονται. Εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις, τὸ ἰδεῶδες γυναικὸς εἶνε αἱ βδελυκταὶ νοικοκυράδες, ὄντα δηλ. μόνον σκοπὸν καὶ ὁρίζοντα ὑπάρξεως ἔχοντα νὰ συνουσιάζωνται, νὰ παιδοποιῶσι, νὰ ἀλληλοκακολογοῦνται, νὰ διαπληκτίζωνται πρὸς τὰς ὑπηρετρίας των καὶ νὰ στεροῦνται ἔστω καὶ τῶν κοινοτέρων προσόντων ἀληθοῦς συζύγου καὶ μητρός, ἐκτὸς τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τὰς φυσιολογικὰς τοῦ συζυγικοῦ βίου λειτουργίας. Καὶ ἐν Ἀθήναις, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ κόσμου, ὅπου ἤκμασαν ἄλλοτε οἱ θαυμαστότεροι τύποι γυναικῶν, τελεία γυνὴ καὶ κόρη θεωρεῖται σήμερον εἶδος τι ποικιλοχρόου, κροσσοφόρου, συνεσφιγμένου, γαντωμένου, δαντελλοκοσμήτου, τουρνουροστολίστου πτηνοῦ, ψιττακίζοντες ὀλίγα γαλλικά, περιερχομένου τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς πλατείας, γνωρίζοντος νὰ πλαταγίζῃ τοὺς δακτύλους του συνθηματικῶς καὶ ἀπαισίως ἐπάνω εἰς τὰ κόκκαλα τοῦ πιάνου, ὡς ἰδανικὸν ζωῆς ἔχονεος νὰ συχνάζῃ εἰς τὰ θεάματα καὶ νὰ καταβαίνῃ εἰς τὸ Φάληρον, ὡς μόνην σκέψιν νὰ βλέπῃ καὶ νὰ βλέπεται, ἔχοντος τόσον μυαλὸν ὅσον ἕνα πετεινάρι, τόσας γνώσεις ὅσας μία γαλιάνδρα, τόσον πνεῦμα ὅσον μία σιταρήθρα, τοιαύτην ἀντίληψιν τοῦ κόσμου καὶ τῶν πραγμάτων ὅσην ἕνας κότσιφας, τόσην κρίσιν καὶ τόσας ἰδέας ὅσας ἕνας τσαλαπετεινός. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους λοιπὸν καὶ εἰς τοιοῦτον ἀκριβῶς τόπον τὸ ν' ἀποφασίσῃ μία κόρη τὴν ἐκτέλεσιν διαβήματος, ὅπερ πολλαχοῦ καὶ τῶν πολιτισμένων ἀκόμη χωρῶν θεωρεῖται ἄηθες, τὸ ν' ἀποτολμήσῃ νὰ κηρύξῃ πῶς φρονεῖ ὅτι ἄλλος εἶνε ὁ προορισμὸς τῆς γυναικός, ὅτι ὅλως διαφορετικὰς ἰδέας ἔχει περὶ τοῦ φύλου της ἀφ' ὅσας αἱ συμπολίτιδές της, νὰ διδάξῃ διὰ τοῦ παραδείγματός της ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπάρξουν κ' ἐν Ἀθήναις κόραι αἵτινες νὰ νομίζουν ὅτι σκοπὸς τῆς ζωῆς αὐτῶν δὲν εἶνε μόνον ὁ ἀνωτέρω περιγραφείς, νὰ ταράξῃ τὰ θολὰ καὶ ἀπόζοντα ὕδατα τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν Νεκρᾶς Θαλάσσης, καὶ ἡ κόρη αὐτή, ἡ τόσον πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς ὑπερτέρα, νὰ μὴν εἶνε συγχρόνως καὶ ὑπὸ τὴν καθαρῶς γυναικείαν ἔποψιν κατ' οὐδὲν ἥττων καμμιᾶς τῶν ὁμηλίκων της, εἶνε βῆμα λίαν σπουδαῖον πράγματι καὶ σημεῖον εὐελπιδιὰ τὸ μέλλον. Ὑποθέτομεν ὅτι ὅταν ἡδεσποινὶς Στεφανόπολι ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ μάθημά της βγαίνει εἰς τὸν περίπατον ὅλαι αἱ σεισοπυγίδες τῆς ὁδοῦ Σταδίου καὶ ὅλαις ἡ πεταλοῦδες τοῦ Φαλήρου θὰ τὴν κυττάζουν ὡς περίεργον φαινόμενον. Καὶ φανταζόμεθα μέ τί ὑελώδη ἐξ ἠλιθίας ἐκπλήξεως ὄμματα θὰ τὴν προσβλέπουν καθημένην εἰς τὸ πλευρόν των οἱ ἕλληνες ἐκεῖνοι φοιτηταί, ὅσοι ἐσυνείθισαν καθ' ὅλην των τὴν ζωὴν νὰ βλέπουν τὴν μητέρα των νὰ κουβαλῇ νερὸν ἀπὸ τὸ πηγάδι ἢ νὰ δέρνουν τὴν ἀδελφήν των διότι δὲν τοὺς ἔστρωσε γρήγορα νὰ φᾶνε! Εὐτύχημα ὅμως ἐντούτοις εἶνε ὅτι ἐν γένει ἡ πρᾶξις τῆς δεσποινίδος Στεφανόπολι οὔτε τὴν ἀντίδρασιν ἣν προσεδοκῶμεν παρήγαγεν, οὔτε τὰ ἐμπόδια ἅτινα ἐπιστεύαμεν εὑρῆκε. Καὶ ἡ καλὴ κόρη φοιτᾷ τώρα, συνοδευομένη ἀπὸ τὸν ἀξιάγαστον πατέρα της, τὸν κάλλιστον συνάδελφόν μας διευθυντὴν τοῦ *Messager d' Athènes*, τακτικὰ εἰς τὰ μαθήματά της ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Καὶ μόνος ὁ κ. Δαμαλᾶς ἐδόκει μὲ ἕνα μανιφέστον, δαλαϊλάμας ὑπέρτατος καὶ βόνζος μεγαλοπρεπὴς τοῦ συγχρόνου ἑλληνισμοῦ, νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐναντίον τῆς ἀναμίξεως τῶν δύο φύλων. Ἀλλὰ τὴν ἀνάμιξιν αὐτὴν μόνον τώρα τὴν εἶδαν ἄραγε τὰ θρησκευτικὰ κανονικάλια τοῦ κ. Δαμαλᾶ; Καὶ μόνον ἀπ' αὐτὸ ἐφοβήθη μὴν προέλθῃ; Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἢ νὰ συγχαρῶμεν τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, διότι ἀκριβῶς ἐπέτρεψε τὴν ἀνάμιξιν αὐτήν· νὰ συγχαρῶμεν τὴν δεσποινίδα Στεφανόπολι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ διαβήματός της· νὰ συγχαρῶμεν τοὺς φοιτητὰς διὰ τὴν νέαν συνάδελφόν των· νὰ συγχαρῶμεν τὸν κ. πατέρα της, ὅστις τόσον λαμπρῶς ἔγνω ν' ἀναθρέψῃ αὐτήν, ὥστε νὰ τιμήσῃ καὶ τὸ μανιάτικον καὶ τὸ γαλατικὸν αἷμα, ὅπερ ρέει ἀναμεμιγμένον, τόσῳ πλούσιον εἰς τὰς φλέβας τῆς ὡραίας κόρης του.

Μιχαὴλ Μητσάκης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ἐμπόριον, βιομηχανία, γεωργία.

Ἰδοὺ αἱ τρεῖς πηγαὶ ἐξ ὧν τρέφονται σήμερον οἱ λαοί.

Ἡ Γεωργία παράγει, ἡ βιομηχανία κατεργάζεται, τὸ ἐμπόριον διαμοιράζει.

Ἐὰν αἱ μόλις πρὸς ἓν κράτος τῆς Εὐρώπης ἰσοδυναμοῦσαι κατὰ τὸν πληθυσμὸν ἡνωμέναι πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς κατώρθωσαν σήμερον ν' ἀρχίσωσι πόλεμον εἰρηνικόν, ἐπικινδυνωδέστερον παντὸς ἐνόπλου, κατὰ πάσης τῆς Εὐρώπης, διὰ τῆς *Mac - Kiuley - Bill* ὀφείλουσι τοῦτο εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐπίδοσιν τῶν Ἀμερικανῶν εἰς τοὺς τρεῖς αὐτοὺς ζωογόνους κλάδους.

Ἐνῷ τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης καταναλίσκουσιν τὰς ζωτικὰς δυνάμεις, τὸ μᾶλλον ζωηρὸν στοιχεῖον τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν εἰς στρατιωτικὰς παρασκευὰς καὶ στρατιωτικὰ γυμνάσια, οἱ Ἀμερικανοὶ ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν Γεωργίαν τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, κατώρθωσαν δὲ οὐ μόνον ν' ἀπορύγωσι τὸν *Furor Militarius*, ὅστις κατέχει σήμερον πάντα τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, ἀπὸ τῆς μεγάλης Ρωσσίας μέχρι τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ νὰ χειραφετηθῶσιν ὅλως ἀπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς Γεωργίας καὶ βιομηχανίας, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου.

Κατώρθωσαν δηλ. νὰ παράγωσιν ἐντὸς τοῦ τόπου πᾶν ὅτι χρειάζεται τὸ ἔθνος ἵνα ζῇ καὶ προοδεύει, ἵδρυσαν δὲ Σινικὸν τελωνειακὸν τεῖχος τὴν *Mac-Kinley-Bill*, καθιστῶσαν σχεδὸν ἀδύνατον τὴν εἰσαγωγὴν Εὐρωπαϊκῶν προϊόντων εἰς τὴν Ἀμερικήν, οὐδόλως ἐμποδίζουσαν ὅμως τὴν ἐξαγωγὴν τῶν Ἀμερικανικῶν προϊόντων εἰς Εὐρώπην.

Ἡ Εὐρώπη δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τὰ Ἀμερικανικὰ σιτηρά, τὰ γεώμηλα, τὸν κρεατοχυμόν, τὸ κρέας κ.λ.π. κ.λ.π.

Πανικὸς κατέλαβε τοὺς Εὐρωπαίους οἰκονομολόγους καὶ βιομηχάνους· ἡ Γαλλία ζημιοῦται ἐτησίως τοὐλάχιστον κατὰ 250 ἑκατ. φράγκων, ἕνεκα τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν Ἀμερικανικῶν ἀγορῶν, ἀνάλογα δὲ πάσχουσι τὰ ἄλλα ἔθνη· ἤρξατο δὲ γινομένη σκέψις περὶ συνασπισμοῦ τῶν Εὐρωπαίων, Γάλλων καὶ Γερμανῶν συμπεριλαμβανομένων, πρὸς ἄμυναν. Ἀξιοσημείωτον δὲ ἦνε ὅτι ὁ Γάλλος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς διετύπωσε τὰς σκέψεις ταύτας.

Ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὸ παρὸν δὲν βλάπτεται ἐκ τοῦ νέου Ἀμερικανικοῦ νόμου, διότι δὲν ἔχει σχεδὸν ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον μὲ τὴν Ἀμερικήν. Ἤτοι δὲν εἶχε τι ὥστε νὰ χάσῃ. Βεβαίως ὅμως θὰ καταστῇ δύσκολος ἡ ἐλπιζομένη εἰσαγωγὴ ἑλλ. οἴνων σταφίδων κλπ εἰς τὰς ἡνωμένας πολιτείας. Εἷς τῶν κυρίων παραγόντων τῆς οἰκονομικῆς κακοδαιμονίας τῆς Ἑλλάδος ἦνε ἡ ἔλλειψις βιομηχανίας, ἡ ἔλλειψις συστηματικῆς Γεωργίας, περιλαμβανούσης καὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τοὺς λοιποὺς σχετικοὺς κλαδούς.

Σχεδὸν πάντα τὰ χρειώδη πρέπει νὰ ποριζόμεθα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀπὸ τοῦ σίτου μέχρι τῶν λεπτοτεχνημάτων τῆς πολυτελείας· νῦν δὲ μετὰ τὴν τελευταίαν προσωρινὴν μετὰ τῆς Γαλλίας σύμβασιν καὶ αὐτοὺς τοὺς οἴνους καὶ τὰ κονιὰκ θὰ φέρωμεν ἴσως ἐκεῖθεν, ἐλλείψει καλῶν τοιούτων ἐν τῷ τόπῳ.

Τὰ χρήματά μας στέλλομεν οὕτω εἰς τὴν ξένην καὶ ἂν δὲν ἐφθάσαμεν ἔτι εἰς τέλειον δημοσιονομικὸν (πολιτικοοικονομικὸν) ἀνισοζύγιον, ὀφείλομεν τοῦτο εἰς τοὺς ἀδήλους πόρους εἰς οὓς περιλαμβάνονται καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἔξω ἑλλήνων στελλόμενα χρήματα, τὰ τῆς ναυτιλίας, τὰ τῶν ξένων τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν Ἑλλάδα καὶ τόσα ἄλλα, ἅτινα ὑποδεικνύει εἰδικώτερον καὶ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη.

Ἐν τῷ πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐκφωνηθέντι εἰσιτηρίῳ λόγῳ ἡμῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ· ἀνεφέραμεν τοὺς πόρους καὶ τὰς βιομηχανίας, ἃς πρέπει νὰ καλλιεργήσῃ ἡ Ἑλλάς, ἵνα μὴ κρέμαται ἀπὸ τὴν σταφίδα καὶ μόνην τὴν σταφίδα ἀμετάβλητον, ὡς ὁ κεφαλαιοῦχος ὁ καταθέτων ὅλα τὰ κεφάλαιά του εἰς μίαν μόνην τράπεζαν καὶ ναυαγῶν μόλις αὕτη ναυαγήσῃ. Δὲν θέλομεν σήμερον νὰ ἐξετάσωμεν εἰδικότερον τὸ θέματοῦτο ἐπιφυλασσόμενοι ἄλλοτε νὰ τὸ πράξωμεν.

Σήμερον μόνον τὸ καταλαβὸν ἡμᾶς αἴσθημα χαρᾶς ἐκδηλοῦμεν, ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι πρόκειται νὰ συστηθῇ καὶ ἐν Ἑλλάδι ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου· ὑπουργεῖον ἀναγκαιότερον διὰ τὴν πατρίδα μας τοῦ τῶν στρατιωτικῶν ἢ καὶ τοῦ τῆς παιδείας, τολμῶμεν εἰπεῖν.

Ἐλπίζομεν νὰ πραγματοποιηθῇ ταχύτατα τὸ σχέδιον τοῦτο, ἵνε ληφθῶσι σύντονα μέτρα πρὸς ἀναζωπύρωσιν τῆς φθινούσης γεωργίας μας, πρὸς δημιουργίαν βιομηχανιῶν καὶ πρὸς εὕρεσιν ἀγορῶν καταναλώσεως.

Αὕται ἦνε μελέται ἀναγκαιόταται. ὡς ὁ ἐπιούσιος ἄρτος, ἵνα μελέται διὰ τὰς ὁποίας εὑρίσκονται εὐτυχῶς σήμερον ἐν τῇ κυβερνήσει ἄνδρες, εἰδικῶς ἐνδιαφερόμενοι καὶ δώσαντες ἤδη δείγματα τούτου· τὶς δὲν ἐνθυμεῖται τὰ λαμπρὰ περὶ σταφίδος ἄρθρα τοῦ κ. Δεληγεώργη καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς οἰνοποιΐας διαβήματα τοῦ κ. Καραπάνου;

Ἡ Γερμανία ἐδημιούργησε πλωτὰς ἐκθέσεις ἵνα διαδίδῃ τὰ εἴδη της καὶ ἵνα τὰ ἐπιβάλλῃ. Ἡ Γαλλία καλέσασα πέρυσιν ὅλους τοὺς λαοὺς εἰς τὴν ἐξαισίαν παγκόσμιον ἔκθεσίν της ἐπέδειξε τὴν ἀκμὴν τῆς βιομηχανίας της.

Ἡ Ἀμερικὴ ἑτοιμάζεται νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ ἔτι μεγαλοπρεπέστερον κατὰ τὸ 1892 ἐν Σικάγῳ.

Ἡ Ἰταλία ἵδρυσεν εἰς πάντα τὰ κέντρα πρακτορεῖα διὰ τὴν διάδοσιν τῶν οἴνων της.

Ἡ Ἑλλὰς ὡς κράτος ἦτο μέχρι τοῦδε σχεδὸν ἀδρανὴς καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐνισχύσεως τῆς παραγωγῆς καὶ ὑπὸ τὴν τῆς διαδόσεως.

Ἐλπίσομεν ὅτι τὸ σχηματισθησόμενον ὑπουργεῖον τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου θὰ μεριμνήσῃ περὶ πάντων τούτων καὶ θὰ φέρῃ ἡμᾶς εἰς οἰκονομικὴν εὐεξίαν.

Ο. Α. Ρουσόπουλος

* Ἡ Χημεία καὶ αἱ ἐφαρμογαὶ αὐτῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν ἐν Ἑλλάδι. Ἀθήνησιν 1887. πρβλ. καὶ Ο. Α. Ρουσοπούλου, «Οἰνολογικά» σελ. 1 κ.ε

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΩΝ ΛΙΘΑΝΘΡΑΚΩΝ

Ἐκ τῶν ἀποτυπώσεων τῶν φυτῶν γνωρίζομεν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν λιθανθράκων διάφορα φυτὰ τὰ ὁποῖα νῦν γνωρίζομεν μόνον ἐν σμικρῷ κατεῖχον μεγάλας διαστάσεις, ὡς τὰ συγγενῆ τῶν λεπτοτάτων πτεριοειδῶν εἶχον μέγεθος δένδρων καὶ ἀπετέλουν ὁλόκληρα δάση. Πρέπει νὰ ἦσαν θαυμάσια τὰ δάση ἐκεῖνα τῶν λιθανθράκων, καὶ ἂν ἔζων ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, θὰ κατείχοντο ἴσως ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος ὑφ' οὗ τὴν σήμερον κατέχεται μικρὰ μυῖα περιπατοῦσα ἐντὸς δάσους, εἰς ἣν μικρόν τι χόρτον ἢ θάμνος κάμνουσιν ἐντύπωσιν μεγάλου δένδρου.

Ἂς δοκιμάσωμεν νὰ μετατεθῶμεν τῇ βοηθείᾳ τῆς φαντασίας εἰς τοιοῦτόν τι δάσος, διὰ τῶν ἀπηνθρακωμένων λειψάνων τοῦ ὁποίου θερμαίνομεν τοὺς λέβητας ἡμῶν· ἂς μετατεθῶμεν εἰς τὸ πρασινωπὸν φῶς τῶν δασῶν ἐκείνων ἅτινα θέλομεν νὰ περιηγηθῶμεν. Θὰ ἐμένομεν μόνοι ;δὲν θὰ ἀπηντῶμεν ζῶν τι ὄν ;Ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῶν ἑλῶν ὄφεις ; ὑπῆρχον ἤδη τότε αἱ εἰδεχθεῖς ἐκεῖναι πτερωταὶ σαῦραι, ἡ οἰκογένεια τῶν πτεροδακτύλων, τῶν ὁποίων ἀποτυπώσεις εὑρίσκομεν εἰς τοὺς ἀσβεστολίθους ; Δὲν ὑπῆρχον κάνθαροι καὶ ἄλλα πτερωτὰ ὄντα εἰς τὴν ὑγρὰν καὶ θερμὴν ἐκείνην ἀτμοσφαῖραν ; Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ἡ τύχη ὁ μόνος διατηρητὴς φυσιολογικῶν ἀντικειμένων, καὶ εἰς αὐτὴν μόνην χρεωστοῦμεν, τὸ ὅτι δὲν ὑπέπεσαν ὅλα εἰς τὴν γενικὴν καταστροφήν, ὅπως καὶ τὴν σήμερον ἡ τύχη μᾶς βοηθεῖ ὅπως φέρωμεν εἰς φῶς ὅτι πρὸ χιλιάδων ἐτῶν κατέχωσεν. Δυστυχῶς δὲν ἐνήργησε συστηματικῶς οὔτε μετὰ μεγάλης ἐπιφυλάξεως, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ἐφρόντισεν ὅπως εἰς τὰς στιβάδας τῶν ἀνθράκων ἐν *Commetry* διαφυλάξῃ ὡς ἐντὸς λευκώματος ἔντομα ἐκ τῆς ἐποχῆς τῶν λιθανθράκων, καὶ οὕτω μανθάνομεν ποίου εἴδους πτερωτοὶ κάνθαροι ἔζων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν γιγαντιαίων φυτῶν. Ἦσαν ἐπίσης γιγαντιαῖα ἔντομα.

Τὸ πρῶτον τεμάχιον τοιούτου γιγαντιαίου ἐντόμου,ὅπερ εὗρον ἐν *Commentry*, ἦτο εἷς κορμός,ὅστις ἀπὸ τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τῆς κεφαλῆς, μέχρι τοῦ τέλους τῆς κοιλίας εἶχε μέγεθος 25 ἑκατ. τοῦ μέτρου. Βραδύτερον εὑρέθη πτέρυξ ἐντόμου, ἔχουσα μῆκος τριάκοντα τριῶν ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, καὶ ἥτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνῆκεν εἰς τὸ σῶμα ἐκεῖνο, ἢ τοὐλάχιστον κατήγετο ἐξ ἐντόμου τοῦ αὐτοῦ γένους.

Εἰς τὸ κακῶς διατηρηθὲν ἀποτύπωμα τοῦ ρηθέντος θώρακος διακρίνομεν, ὅτι τὸ ἔντομον εἶχε τέσσαρας λίαν ὁμοίας πτέρυγας, καὶ ὅτι ἦτο συγγενὲς μὲ τὰς ἀκρίδας τὰς καλουμένας «φάσμα»,αἵτινες τὴν σήμερον ἀπαντῶνται ἐν σμικρῷ εἰς τὰ τροπικὰ κλίματα

Ὅπως τὰ φυτὰ τῆς ἐποχῆς τῶν λιθανθράκων ἦσαν γίγαντες, τῶν ὁποίων οἱ ἀπόγονοι δύνανται τὴν σήμερον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς νάνοι, οὕτω καὶ τὸ σημερινὸν εἶδος τῶν ἀκρίδων φάσμα (*Phasma*) εἶχον γίγαντας ὡς προγόνους, εἰς οὓς ἐδόθη τὸ ἐπιστημονικὸν ὄνομα *Titanophasna*.

Πῶς ἡ γιγαντιαία αὕτη ἀκρὶς θὰ ἐτάσσετο ἀπέναντι τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἀμφότεροι ἀπηντῶντο, τοῦτο εἶνε πρόβλημα σχεδὸν οὔτε διὰ τῆς φαντασίας λυόμενον, ἀλλὰ τοσοῦτον δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ συλλέκτης κανθάρων καὶ ψυχῶν, θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ ἰδιάζοντος αἰσθήματος, ὅταν ἐπέτα πρὸς αὐτὸν ἔντομον ἔχον μῆκος μὲν ἡμίσεος μέτρου, πλάτος δὲ τῶν πτερύγων 70 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Οὔτε δίκτυον, οὔτε τι ἐκ τῶν νῦν ἐν χρήσει ὀργάνων θὰ ἤρκουν πρὸς σύλληψιν καὶ διαφύλαξιν τοιαύτης λείας ἐὰν ἡ τύχη παρουσίαζε ζῶν τι ἔντομον τῆς προϊστορικῆς ἐκείνης ἐποχῆς τῶν λιθανθράκων. Χίλια περίπου ἐκτυπώματα μεγαλειτέρων καὶ μικροτέρων ἐντόμων εὑρέθησαν ἤδη εἰς τὰ λιθώματα τοῦ *Commentry*, οὕτως ὥστε ἐξηπλώθη φῶς ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν ζῴων τῆς ἀπομεμακρυσμένης ἐκείνης ἐποχῆς. Ἐκ τῶν λειψάνων δὲ τούτων δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἰδέαν σαφῆ περὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ζώων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἴσως ἀναλάβῃ ποτὲ δεξιὸς ζωγράφος, νὰ ζωγραφίσῃ πανόραμα τῆς ἐποχῆς τῶν λιθανθράκων. Τὰ ἐκ γιγαντιαίων φυτῶν δάση,ἐν οἷς ζῶσι καὶ ὑπάρχουσι γιγαντιαῖα ἔντομα, παρίστῶντα τοῦτοθὰ ἦτο ὡραῖον καὶδιδακτικόν.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ) Β.Ρ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΙ ΕΝ ΣΙΔΩΝΙ ΦΟΙΝΙΚΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

Ἀπάνη τῆς Α.Μ. τοῦ Σουλτάνου πρό τινος ἔτους ἐνηργήθησαν καὶ αὖθις ἀνασκαφαὶ ἐν Σιδῶνι,πόλει Φοινικικῇ, ἐν ᾗ καὶ ἄλλοτε ἐγένοντο τοιαῦται ὑπὸ τοῦ ἐντριβοῦς φοινικολόγου κ. Ρενάν, ὅστις ἀνεκάλυψε πολλὰ σπουδαῖα εὑρήματα ἐν αὐτῇ, ἅτινα καὶ παρ' αὐτοῦ ἠρμηνεύθησαν.

Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις ἀνευρέθησαν ἐν ἄλλῃ θέσει πολλὰ ἀρχαῖα ἱστορικὰ κειμήλια, ἅπερ συνετάραξαν ἅπαντα τὸν φιλολογικὸν καὶ ἀρχαιολογικὸν κόσμον τῆς Εὐρώπης, ἅτε τὰ ἐν λόγῳ εὑρήματα ὑπὸ ἀρχαιολογικὴν ἔποψιν τυγχάνοντα ἔξοχα καὶ πρωτοφανῆ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας.

Τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας, ὡς ἔφθην εἰπών, ἐπεσκέφθην κἀγὼ καὶ εἶδον τὰς ἐξ αὐτῶν ἐκχωσθείσας ἀρχαιότητας πρὸ τῆς μετακομίσεως καὶ ταξιθετήσεως αὐτῶν ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ τμήματι τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ὀθωμανικοῦ Μουσείου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀπτόμενοι δὲ τῆς περιγραφῆς αὐτῶν λέγομεν ὅτι ἐν τῇ νεκροπόλει τῆς Σιδῶνος ἀνευρέθησαν πολλαὶ μονόλιθοι σαρκοφάγοι μὴ ὑπολειπόμεναι τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ὡς καὶ ναοὶ μετὰ πολλῶν καὶ ὡραίων ἀγαλμάτων, περὶ ὧν καὶ ἄλλοτε ἐπραγματεύθημεν ἐν ἐκτάσει ἐν διαφόροις ἐγκρίτοις περιοδικοῖς τῆς Ἑσπερίας.

Παρὰ τῇ νεκροπόλει τῆς Σιδῶνος εἴδομεν ὅτι ἀνευρέθησαν εἰσέτι ἔν τινι παρακειμένῳ βράχῳ τέσσαρες λελαξευμέναι στοαί, ἐν αἷς ἦσαν δώδεκα σαρκοφάγοι ἀνθρωποειδεῖς, ὧν αἱ τέσσαρες τυγχάνουσιν ἐξαισίας τέχνης. Ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῶν σαρκοφάγων παρίστανται σκηναὶ ἐκ τοῦ ἀγῶνος τῶν Γιγάντων μετὰ τῶν θεῶν, ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἀπεικονίζονται συμβολικαὶ παραστάσεις φοινικικῶν θεοτήτων, ἐπὶ τοῦ ἑτέρου νεκρικαὶ πομπαὶ μετὰ πενθουσῶν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ τετάρτου εἰσὶ γεγλυμμένοι διάφοροι ἄνδρες φέροντες στρατιωτικὴν ἐνδυμασίαν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξέχει ἀνήρ τις κεκοσμημένος τῇ κεφαλῇ διαδήματι τινί.

Ἐπὶ ἑτέρων δύο σαρκοφάγων μονολίθων εἰσὶ κεχαραγμέναι δύο ἐπιγραφαὶ φοινικικοῖς γράμμασι, ἐφ' ὧν ἐρχόμεθα ἑρμηνεῦσαι αὐτάς· αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται τυγχάνουσι περίεργοι καὶ σπουδαῖαι· ἅτε ποιούμεναι μνείαν δύο βασιλέων τῆς Σιδῶνος, ἑνὸς Ἐσμουνάζαρ καὶ τοῦ ἑτέρου Ταμεσυί, ἔχουσι δ' οὕτως :

Α'. ΕΠΙΓΡΑΦΗ

«Ἐν μηνὶ Ἐθανὴμ ἐν τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως Ἐσμουνάζαρ υἱοῦ τοῦ βασιλέως ... ἐγένετο τόδε...
Εὐλογήσας αὐτόν.»

Β'. ΕΠΙΓΡΑΦΗ

«Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀνιδρύθη καὶ ἀφιερώθη ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Ταμεσυὶ ἐν μηνὶ ... καὶ ἔτει ... τῆς βασιλείας αὐτοῦ...
Ἀκούσαι τὴν αἴτησιν αὐτοῦ».

Οἱ ἐν ταῖς ἄνω μνησθεῖσιν ἐπιγραφαῖς ἀναφερόμενοι ἡγεμόνες ὑπῆρξαν ἐκ τῶν μᾶλλον διασήμων αὐτῆς τῆς Σιδῶνος ἐγκαταλείψαντες πολλὰ διάσημα ἔργα, ἅπερ ὁ χρόνος ἠφάνισεν. Ὁ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιγραφῇ ἀναφερόμενος μὴν Ἐθανὴμ ἀναφέρεται καὶ ἐν τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ Βασιλέων Α'. κεφ. 8. στιχ. 2. καὶ εἶνε ὁ ἕβδομος μὴν τοῦ ἑβραϊκοῦ καλανδαρίου ἀντιστοιχῶν τοῖς μησὶν Ὀκτωβρίῳ καὶ Νοεμβρίῳ Ὁ αὐτὸς μὴν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καλεῖται Τίσθρι· ὁ μὴν οὗτος εὑρέθη καὶ ἐν ἑτέρᾳ φοινικικῇ ἐπιγραφῇ ἀνακαλυφθείσῃ ἐν Κύπρῳ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς ἀρχαίας κλασικῆς πόλεως Ταμασσοῦ. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην οὖσαν δίγλωσσον ἤτοι Φοινικικὴν καὶ Κυπριακὴν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ ἐγκρίτῳ «Νεολόγῳ» μετὰ τῆς δεούσης ἑρμηνείας (ἔτος κδ'. ἀρ. 6.094).

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δύο ἀνεκδότων ἐν Σιδῶνι ἀνακαλυφθεισῶν φοινικικῶν ἐπιγραφῶν ἐπὶ τῶν σαρκοφάγων δημοσιεύοντες διὰ τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου» ἐπιφυλαττόμεθα ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ γράψαι πλειότερα.

Χρ. Παπαδόπουλος

ΠΕΤΡΟΥ ΛΟΤΙ

ΟΝΕΙΡΟΝ

Ἐπεθύμουν νὰ ἐγνώριζον γλῶσσαν ἰδιαιτέραν πρὸς περιγραφὴν τῶν ἐνυπνίων μου. Διὰ τῶν συνήθων λέξεων, μόλις κατορθῶ τὴν παραγωγὴν ἀφηγήσεως ἀδεξίου καὶ χονδροειδοῦς, δι' ἧς οὐδὲν ἀναμφιβόλως οἱ ἀναγνῶσταί μου διαβλέπουσιν· ἐγὼ μόνος, διακρίνω ἀκό-

μη, ὄπισθεν τοῦ ἐκ σωροῦ λέξεων ἀπαρτιζομένου ἀτυχοῦς τούτου ὁ μ ο ι ώ μ α τ ο ς, τὴν ἀχανῆ ἄδυσσον.

Τῶν ὀνείρων ἡ διάρκεια, καὶ αὐτῶν τῶν κατὰ τὸ φαινόμενον μακροτάτων, εἶνε προφανῶς μόλις ἐπιδεκτικὴ ὑπολογισμοῦ, μία τῶν ὅλως φυγάδων ἐκείνων στιγμῶν καθ' ἃς τὸ πνεῦμα κυμαίνεται μεταξὺ ἐξεγέρσεως καὶ ὕπνου· ἀλλ' ἀπατώμεθα ἐκ τοῦ τάχους δι' οὗ αἱ μάγοι των εἰκόνες διαδέχονται ἀλλήλας· βλέποντες τόσων ἀντικειμένων τὴν παρέλασιν, λέγομεν: ὠνειρευόμην καθ' ὅλην τὴν νύκτα, ὅτε πρὸς στιγμὴν μόλις εἴχομεν ὀνειρευθῆ.

⁂

Τὸ ὄνειρόν μου, δευτερόλεπτα μόλις διήρκεσεν ἴσως, διότι καὶ εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἐφάνη βραχύτατον.

Τὴν πρώτην εἰκόνα ἐφώτισαν δύο ἢ τρεῖς ἀσθενεῖς ἀνελαμπαί, ὡσεὶ ὄπισθεν πέπλου ἀνυψοῦτο διὰ στροφῶν διαδοχικῶν ἡ φλὸξ λαμπτῆρος.

Λάμψις τις ἀμφίβολος ἐν πρώτοις, ἐπιμήκης τό σχῆμα, — ἐφ' ἧς ἡ προσοχή μου προσηλώθη ἅμα ἐξελθόντος τοῦ βαθέος ὕπνου, τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἀνυπαρξίας.

Ἡ λάμψις εἶτα κατέστη ἀκτὶς ἡλίου, εἰσδύουσα δι' ἀνοικτοῦ παραθύρου καὶ ἀπλουμένη ἐπὶ δαπέδου. Ἡ προσοχή μου ταὐτοχρόνως, ἐπὶ μᾶλλον ἐρεθιζομένη, ταράσσετ' αἴφνης ὑπὸ ἀνησυχίας· κενὴ μοι ἐπέρχεται ἀναπόλησις ἀντικειμένου ἀγνοῶ τίνος, προαίσθημα ὡς ἡ ἀστραπὴ ταχὺ περιστατικοῦ συγκινοῦντός με μέχρις ἐγκάτων ψυχῆς.

Τὸ πρᾶγμα διευκρινίζεται: εἶνε ἡ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ἑσπερινοῦ, προσπίπτουσα ἐπὶ τοῦ παραθύρου διὰ κήπου· κήπου χώρας ξένης ἔνθα ὑπάρχουσι, γνωρίζω, δένδρα τῶν Ἰνδιῶν. Ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἀκτίνι, ἡ σκιὰ φυτοῦ διαγράφετ' ἔξωθεν ὑποτρέμουσα,—ἡ σκιὰ βανανέας...

Καὶ τώρα τά σχετικῶς ζοφερὰ μέρη φωτίζονται· — τ' ἀντικείμενα διαγράφονται ἐν τῷ σκιόφωτι·—καὶ θεωρῶ τὰ πάντα ἐν ἀρρήτῳ φρικιάσει!

Οὐδὲν ἐν τούτοις τὸ ἁπλούστερον· μικρὸν διαμέρισμα οἰκήματος ἀποικίας, τὰ τείχη ἔχον ξύλινα, τὰς ἕδρας ἐκ ψιάθου. Ἐπὶ ἐρμαρίου ἐκκρεμὲς τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου ΙΕ'., οὗτινος ἡ ἅλυσσις ἠχεῖ ἀνεπαισθήτως. Ἀλλὰ τὰ ἔχω ἴδει ὅλα, καὶ αἰσθάνομαι ὅτι ἀδύνατον ν' ἀναπολήσω ποῦ, καὶ ἐναγωνίως ἀνακινοῦμαι ὄπισθεν τοῦ ἔν τινι τῆς μνήμης μου γωνίᾳ ἠπλωμένου ἀορίστου πέπλου, τοῦ ἐμποδίζοντός με νὰ προσίδω πέραν ἔτι, ἐν ἀγνώστῳ βαθυτέρῳ ἀναχρονισμῷ.

Εἶνε αὐτὴ ἐκείνη ἡ ἑσπέρα, αὐτὴ ἐκείνη ἡ χρυσῆ ἀνταύγεια ἡλίου δύοντος, καὶ οἱ δεῖκται τοῦ ἐκκρεμοῦς σημειοῦσιν ἕκτην ὥραν. . . . Ἕκτην ὥραν τίνος ἡμέρας διὰ παντὸς ἐξαφανισθείσης ἐν τῇ αἰωνίῳ καταβόθρᾳ, τίνος ἡμέρας, τίνος ἔτους μεμακρυσμένου κ' ἐκλιπόντος;

Αἱ ἕδραι φαίνονται καὶ αὐταὶ ἀρχαῖαι. Ἐπὶ μιᾶς τούτων κεῖται πλατὺς πῖλος γυναικός, συρμοῦ ἀπὸ ἑκατονταετίας ἐκλιπόντος. Προσηλῶ τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ καὶ τότε ἡ ἄρρητος φρικίασίς μου ἐπιτείνεται . . . Τὸ φῶς ταπεινοῦται, ταπεινοῦται· μόλις ἰσοδυναμεῖ τώρα πρὸς τὴν ἀόριστον ἀναλαμπὴν τῶν συνήθων ὀνείρων . . . Δὲν ἐννοῶ, δὲν γνωρίζω,—ἀλλ' ἐν τούτοις, αἰσθάνομαι ὅτι γνωστὰ μοὶ ἦσαν τὰ τῆς οἰκίας καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ζωῆς,— τῆς ὅλως μελαγχολικῆς καὶ ἐξορίστου ζωῆς τῶν πάλαι ἀποικιῶν, ὅτε αἱ ἀποστάσεις ἦσαν μεγαλείτεραι κ' αἱ θάλασσαι ἀγνωστότεραι.

Καὶ ἐν ᾧ θεωρῶ τὸν γυναικεῖον πῖλον, τὸν ἐξαφανιζόμενον κατὰ μικρόν, μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκεῖ ἀντικειμένων, ἐν ταῖς σκιαῖς τοῦ λυκαυγοῦς, μοὶ ἐπέρχεται, ὡσεὶ παρ' ἄλλου εἰς τὴν διάνοιάν μου διαβιβασθεῖσα, ἡ σκέψις: «Τότε ἐ κ ε ί ν η ἐπανῆλθε.»

— Καὶ πράγματι ΕΚΕΙΝΗ ἐμφανίζεται. Ἐ κ ε ί ν η, ὄπισθέν μου, ἐλθοῦσα δίχως νὰ τὴν ἐννοήσω· ἐ κ ε ί ν η, παραμένουσα ἐν τῷ σκότει, εἰς τὸ βάθος τοῦ διαμερίσματος, μέχρις οὗ δὲν φθάνει ἡ ἡλιακὴ ἀκτὶς· ἐ κ ε ί ν η, ὅλως ἀόριστος, ὁμοία πρὸς σχεδίασμα ἐξ ἀσθενῶν βαφῶν ἐπὶ φαιᾶς σκιᾶς.

Ἐ κ ε ί ν η. νεαρωτάτη, μιγάς, ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν μὲ βοστρύχους μαύρους περὶ τὸ μέτωπον κατὰ ρυθμὸν παμπάλαιον· μὲ ὡραίους διαυγεῖς ὀφθαλμοὺς οἵ τινες ἐφαίνοντο ζητοῦντες νὰ μοὶ ὁμιλήσωσιν, ὀφθαλμοὺς ὧν ἡ ἔκφρασις ἦτο μῖγμα μελαγχολικῆς ἀγριότητος καὶ παιδικῆς γλυκύτητος· ὄχι ἴσως ἀπολύτως ὡραία, εἰς ἄκρον ὅμως θελκτική . . . Καὶ ἔπειτα, πρὸ πάντων, ἦτο ΕΚΕΙΝΗ! Ἐ κ ε ί ν η, λέξις ἡδυτάτη πρὸς ἀπαγγελίαν· λέξις ἥτις, ὡς ἐγὼ τὴν ἐννοῶ, περικλείει ἐν ἑαυτῇ ὅλον τοῦ βίου τὸν σκοπόν, ἐκφράζει σχεδὸν τὸ ἄρρητον καὶ ἄπειρον. Τὸ νὰ εἴπω ὅτι τὴν ἀνεγνώριζον, εἶνε ἔκφρασις ἀσθενεστάτη καὶ τετριμμένη· πολύ τι πλέον συνέβαινεν· εἰλκόμην πρὸς ἀνάκτησίν της, μετὰ βαθείας ὁρμῆς καὶ οἱονεὶ ἀκαταμαχήτου· καὶ εἶχέ τι τὸ ψοφῶδες, τὸ φρικωδῶς πεπνιγμένον ἡ κίνησίς μου, ὁμοία πρὸς τὴν ματαίαν προσπάθειαν ἀνθρώπου ζητοῦντος ν' ἀναλάβῃ τὴν ἰδίαν του πνοὴν καὶ ζωὴν μετὰ ἔτη καὶ ἔτη ἃ διῆλθεν ὑπὸ τὸ κάλυμμα τάφου . . .

⁂

Συγκίνησίς τις ζωηρά, ἐν ὀνείρῳ, θραύει συνήθως τ' ἄϋλά του νήματα, καὶ τετέλεσται: ἀφυπνιζόμεθα· τὸ εὔθραυστον νῆμα ἅπαξ ἀποκοπέν, κυμαίνεται πρὸς στιγμὴν, εἶτα ἐπαναπίπτει, ἐκπνέει τόσῳ ταχύτερον ὅσῳ προσπαθεῖ τὸ πνεῦμα νὰ τὸ συγκρατήσῃ,—ἐξαφανίζεται ὡς πέπλος ἐν τῷ κενῷ ἀποσυντεθείς, ὃν ἤθελέ τις νὰ παρακολουθήσῃ ἐν ᾧ ὁ ἄνεμος τὸν ἀπάγει εἰς τὰ βάθη ἐκτάσεων ἀδιερευνήτων.

Ἀλλ' ὄχι, τὴν φορὰν αὐτὴν δὲν ἀφυπνίσθην καὶ τὸ ὄνειρον ἐξηκολούθησε, σβεννυμένης βαθμιαίως τῆς φωτιζούσης αὐτὸ ἀναλαμπῆς.

Πρὸς στιγμὴν ἐμείναμεν ὁ εἷς πρὸ τοῦ ἄλλου, παραδεδομένοι εἰς ἀναμνήσεις, τῇ ὑποκινήσει ἀκαταλήπτου, ζοφερᾶς ἀδρανείας· ἐστερημένοι φωνῆς, σχεδὸν δὲ καὶ σκέψεως, διεσταυροῦμεν μόνον τὰ φασματώδη βλέμματά μας ἐν ἐκπλήξει καὶ ἠδείᾳ ἀγωνίᾳ . . . Καὶ αὐτὰ εἶτα ἐσκοτίσθησαν καὶ κατέστημεν μορφαὶ ἐπὶ μᾶλλον ἀόριστοι, ἀπησχολημένοι εἰς ἔργα ἀσήμαντα καὶ ἀκουσίως. Τὸ φῶς ἐταπεινοῦτο, ὁλονὲν ἐταπεινοῦτο· σχεδὸν δὲν ἔβλεπέ τις πλέον. Ἐξῆλθεν ἐκείνη, καὶ τὴν παρηκολούθησα εἰς αἴθουσαν λευκήν, εὐρεῖαν, μὲ ἁπλᾶ τινα ἔπιπλα — ὡς ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν γαιοκτημόνων. Ἑτέρα σκιὰ γυναικὸς φορούσης ἐσθῆτα μιγάδος ἥτις μᾶς περιέμενε, — γηραιᾶς γυναικὸς ἣν πάραυτα ἐπίσης ἀνεγνώρισα καὶ ἥτις τῇ ὡμοίαζε, τῆς μητρός της ἀναμφιβόλως, — ἠγέρθη ἅμα τῇ προσεγγίσει ἡμῶν καὶ ἐξήλθομεν οἱ τρεῖς ὁμοῦ, ἄνευ τινὸς προηγουμένης συσκέψεως, ὡσεὶ ὑπείκοντες εἰς ἕξιν . . . Θεέ μου, πόσαι λέξεις καὶ φρασεις μακραὶ ἵνα ἀδεξίως ἑρμηνεύσω πράγματα συμβαίνοντα ἄνευ δαπάνης χρόνου καὶ ἀθορύβως, μεταξὺ προσώπων διαφανῶν ὡς ἀνταυγειῶν, ἀψύχως ἀνακινουμένων ἐντὸς σκότους ὁλονὲν ἐπιτεινομένου, μᾶλλον ἀχρόου καὶ ἀσταθεστέρου τοῦ τῆς νυκτός.

Ἐξήλθομεν οἱ τρεῖς ὑμοῦ, περὶ τὸ λυκαυγὲς, ἔν τινι δρομίσκῳ θλιβερῷ, θλιβερῷ, περικλειομένῳ ὑπὸ ταπεινῶν οἰκίσκων ὑποκάτω μεγάλων δένδρων·—εἰς τὸ ἄκρον, ἡ θάλασσα ἣν ἀορίστως ἐμάντευέ τις· ἐντύπωσίς τις ἐκπατρισμοῦ, ἐξορίας μεμακρυσμένης, παρόμοιόν τι πρὸς τὸ αἴσθημα ὃ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐνέπνεον αἱ ὁδοὶ τῆς Μαρτινικῆς καὶ τῆς Ἑνώσεως· ἀλλ' ὑπὸ τὴν λάμψιν ἀπλέτου φωτὸς ἐκεῖναι, ἐν ᾧ ταῦτα πάντα ἐθεᾶτό τις ἐν τῷ σκιόφωτι τῆς χώρας τῶν νεκρῶν. Μεγάλα πτηνὰ ἐπτερύγιζον ἀνὰ τὸν εὐρὺν οὐρανόν· μεθ' ὅλην τὴν σκοτίαν, ἠσθανόμεθα ὅτι ἡ ὥρα ἦτο τὸ διαδεχόμενον τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου φωτεινὸν ἔτι διάστημα τῆς ἡμέρας! Ἐπράττομεν προφανῶς σύνηθές τι· ἐν τῷ πάντοτε πυκνουμένῳ σκότει, ἐτελοῦμεν τὸν ἑσπερινόν μας περίπατον. Ἀλλ' αἱ ἐντυπώσεις ὁλονὲν ἐσβέννυντο· αἱ δύο γυναῖκες δὲν ἦσαν πλέον ὁραταί· μόλις ἐξ αὐτῶν μοὶ ἀπέμενε πλέον ἡ ἔννοια δύο πλασμάτων ἐλαφρῶν καὶ πράων παραπλεύρως μου βαδιζόντων. Ἔπειτα. οὐδὲν πλέον· τὸ πᾶν ἐσβέσθη ὁλοτελῶς ἐν τῇ ἀπολύτῳ νυκτὶ τοῦ ἀληθοῦς ὕπνου.

⁂

Ἐκοιμήθην μετὰ τὸ ὄνειρον ἐπὶ πολύ, —μίαν ὥραν, δύο, ἀγνοῶ· ἅμα ἀφυπνισθείς, ἅμα ἀνακτήσας τὰς σκέψεις μου, ὑπέστην εὐθύς, ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἐπελθούσῃ μοι ἀναπολήσει, μίαν τῶν ἐσωτερικῶν ἐκείνων συγκινήσεων ἐξ ὧν ἀναπιδᾷ τις ἀνρίγων τοὺς ὀφθαλμοὺς τεθαμβωμένος.. Ἐν τῇ μνήμῃ μου ἀνεῦρον κατὰ πρῶτον ἐκ τοῦ ὁράματός μου τὴν στιγμὴν τῆς ἐντάσεώς του, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἶχον αἴφνης σκεθθῇ εἰς ἐ κ ε ί ν η ν ἀναγνωρίζων τὸν ἐπὶ τῆς ἕδρας ἐρριμμένον πλατύν της πῖλον, καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἶχεν ἐ κ ε ί ν η ἐμφανισθῇ . . . Εἶτα βραδέως, βαθμιαίως, ἀνεπόλησα ὅλα τὰ λοιπά· τὰς τόσον ἀκριβεῖς λεπτομερείας τοῦ γ ν ω σ τ ο ῦ ἤ δ η διαμερίσματος, τὴν γραῖαν ἣν διέκρινα ἐν τῷ σκότει. τὸν περίπατον ἐν τῇ μικρᾷ ἐρήμῳ ὁδῷ . . . Ποῦ λοιπὸν εἶχον ἴδει καὶ ἀγαπήσει ταῦτα πάντα; Διηρεύνησα ταχέως τὸ παρελθόν μου μετ' ἀνησυχίας, ἀγωνιώδους θλίψεως,

νομίζων ὅτι βεβαίως θ' ἀνεύρισκον. Ἀλλ' ὄχι, οὐδέν, οὐδαμοῦ· οὐδὲν ἐν τῷ βίῳ μου τὸ σχετικὸν πρὸς ταῦτα.

Ἡ ἀνθρωπίνη κεφαλὴ γέμει ἀπειραρίθμων ἀναμνήσεων, συσσωρευμένων ἀναμίξ, δίκην συμπεπλεγμένων νημάτων· ὑπάρχουσι τοιαῦται κατὰ μυριάδας συμπεπιεσμέναι ἐν ζοφεραῖς γωνίαις, ὁπόθεν οὐδέποτε θὰ ἐξέλθωσιν· ἀλλ' ἡ ἀνακινοῦσα καὶ συστρέφουσα αὐτὰς μυστηριώδης χεὶρ συλλαμβάνει ἐνίοτε τὰς στερεότερον ὅλων ἀποκεκρυμμένας καὶ τὰς ἐξάγει πρὸς στιγμὴν εἰς φῶς, ἐν τοῖς ἠρέμοις χρονικοῖς διαστήμασιν ἄτινα προηγοῦνται ἢ ἕπονται τῶν ὕπνων. Ὅ,τι ἀφηγήθην οὐδέποτε βεβαίως θὰ τὸ ἐπανίδω, ἢ δυνατὸν καὶ νὰ ἐπαναληφθῇ τοῦτο, ἄλλην τινὰ νύκτα, χωρὶς οὐδέν τι πλέον νὰ μάθω περὶ τῆς γυναικός, καὶ τοῦ τόπου τῆς ἐξορίας, διότι ἐν τῇ κεφαλῇ μου δὲν περιέχεταί τι πλέον περὶ αὐτῶν· εἶνε τὸ τελευταῖον ἀπόσπασμα νήματος τετμημένου καὶ λήγοντος ἐκεῖ ἔνθα καὶ τὸ ὄνειρόν μου· ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ὑφίσταντο ἐν ταῖς κεφαλαῖς ἄλλων, ἀπὸ πολλοῦ ἐπανελθόντων εἰς τὴν κόνιν.

Ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν προγόνων μου ναυτικοί, ὧν ὁ βίος κ' αἱ περιπέτειαι ἀτελῶς μοὶ εἶνε γνωστά· καὶ ἴσως, ἄγνωστον ποῦ, ἔν τινι μικρῷ κοιμητηρίῳ ἀποικίας, ὑπάρχουσι γηραιὰ ὀστᾶ, λείψανα τῆς νεάνιδος μὲ τὸν πλατὺν ψιάθινον πῖλον καὶ τοὺς μαύρους βοστρύχους· ἡ γοητεία εἰς ἣν οἱ ὀφθαλμοί της εἶχον ἐμβάλῃ ἕνα τῶν προγόνων τούτων ὑπῆρξε τόσον ἰσχυρά, ὥστε ἔρριψεν ὑστάτην τινὰ μυστηριώδη ἀναύγειαν μέχρις ἐμοῦ· ἐκείνην ἀνεπόλησα ἐπὶ μίαν ὅλην ἡμέραν... καὶ μετὰ μελαγχολίας τόσον παραδόξου.

Κ'.

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ ΙΣΤΡΟΣ

Οἱ μεγάλοι τῆς Ἀμερικῆς ποταμοὶ κατέχουσι βεβαίως ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς γῆς διάστημα εὐρύτερον ἢ ὁ Ἴστρος ἀλλ' οὐδεὶς ἕτερος περιῤῥαντίζει ὅσους αὐτὸς διαφόρους λαούς, οὔτε ἀντικατοπτρίζει εἰς τὸ νᾶμά του τοσαύτας πόλεις καὶ μνημεῖα, οὔτε ἀναμιμνήσκει εἰς τὸν τοῦ ἐπιστήμονος νοῦν καὶ εἰς τὴν τοῦ ποιητοῦ φαντασίαν τοσαύτας πράξεις ἱστορικάς καὶ ῥωμαντικὰς παραδόσεις.

Οὗτος εἶναι ὁ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων μετονομασθεὶς Δούναβις καὶ Δανούβιος, *Donau* δὲ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ *Duna* ὑπὸ τῶν Οὐγγρων, Σλάβων καὶ Τούρκων· ὁ μετὰ τὸν Βόλγαν μέγιστος τῶν τῆς Εὐρώπης ποταμῶν, ὁ βασιλεὺς τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης, ὡς ἔλεγεν αὐτὸν ὁ Ναπολέων Α', ὄνομα τοῦ ὁποίου εἶναι ἀληθῶς ἄξιος, ἀφότου μάλιστα διαπλέουσιν αὐτὸν τὰ ἀτμόπλοια, φέροντα εἰς συγκοινωνίαν τὰ ποικίλα ἔθνη ὑπὸ τῶν ὁποίων κατοικοῦνται αἱ ἀπέραντοι αὐτοῦ ὄχθαι.

Ὁ Ἴστρος διατρέχει ὄχι ὀλιγωτέρας τῶν 400 λευγῶν, μάλιστα 680, (479 γεωγραφικὰ μίλια), ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τὰς περιστροφὰς τοῦ ρείθρου. Ρέων ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, διέρχεται τὸ μέγιστον μέρος τῆς Γερμανίας, τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Αὐστρίας, τὴν Οὐγγαρίαν, τὴν Σερβίαν, τὴν Δακίαν καὶ τὴν ἀπέναντι αὐτῆς Βουλγαρίαν, καὶ οὕτω χύνεται εἰς τὸν Εὔξεινον. Καθ' ὅλον τοῦτον τὸν μέγαν ροῦν, ὁ Ἴστρος διαβρέχει πόλεις περιωνύμους, πεδιάδας ἱστορικάς· μεγάλα ὀνόματα ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀπαντώμενα καθιστῶσιν αὐτὸν περιφανῆ· ὁ Τραϊανός, Σέπτιμος Σεουῆρος, ὁ Μέγας Κάρολος, ὁ Ναπολέων, ἐτύπωσαν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ ἀνεξαλείπτως τὰ ἴχνη τῆς νικηφόρου πορείας καὶ τῶν γιγαντείων αὐτῶν ἐπιχειρήσεων. Τὰ ρωμαϊκὰ ἐρείπια ἀπαντῶνται πλησίον τῶν τιμαριωτικῶν, καὶ ἀμφοτέρωθεν σωζονται ἔτι ἱστάμενοι πύργοι παλαιοὶ ἑτοιμόρροποι, οἰκοδομαὶ γοτθικαὶ ἃς ἠμαύρωσεν ὁ χρόνος ὅπου δὲν κατηδάφισεν, ἐκδικούμενος τὰς ἐξ αὐτῶν ἀφετηρίαν λαμβανούσας λεηλασίας, τὰς ἁρπαγὰς καὶ ληστεύσεις, ὧν γέμει ὁ βάρβαρος μεσαιών.

Ἡ δὲ πηγὴ τοῦ Ἴστρου εἶνε μετριωτάτη, ὡς ὅλων τῶν μεγάλων πραγμάτων αἱ πηγαί. Κεῖται εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ῥήνου, εἰς τὸ μέλαν Δάσος, (*Schwarzwald*) τοῦ μεγάλου Δουκάτου τῆς Βάδης, οὔτε μακρὰν ἀπὸ τῶν μεθορίων τῆς Γαλλίας. Ἐκεῖθεν ἀναχωρεῖ ὀλίγος καὶ εὐτελής, ἀλλὰ μετὰ βραχὺν ροῦν, ἀδρυνόμενος ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ συμβολῆς πολλῶν ἄλλων ῥυάκων, πλατύνεται καὶ βαθύνεται, καὶ κατέρχεται δρομαίως πρὸς τὴν Βαυαρίαν, εἰς τὴν τῆς ὁποίας πόλιν Οὔλμην καθίσταται πλέον πλώϊμος. Ἐκεῖθεν μεγεθυνόμενος κατὰ πᾶσαν ὥραν, παρασύρων ἐν τῇ κοίτῃ του καὶ ἄλλους ἑκατὸν ποταμοὺς καὶ 36,000 ῥυακίων, καὶ ὁτὲ μὲν περιπλανώμενος ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ὁτὲ δ' ἐκτεινόμενος εἰς πλάτος καὶ λαμβάνων ὄψιν λίμνης, καταβαίνει, καταβαίνει ἀείποτε σεβασμιώτερος. Πλησίον τῆς Βιέννης, ἤδη ἔχει πλάτος 990 μετρων· ἔπειτα στενοῦται βαθυνόμενος· εἰς τὸ Πρεσβοῦργον, τὸ πλάτος του εἶνε 390 μέτρων, εἰς τὴν Πέστην, 650· καὶ εἰς τὰς ἐκβολάς του θὰ ἐσχημάτιζε πέλαγος ἀληθές, ἂν δὲν ἐξετείνετο εἰς ἀχανὲς ἕλος. Ἐκεῖ διαιρεῖται εἰς ἑπτὰ στόμια, ὧν τέσσαρα τὰ κυριώδη· τὸ τοῦ Σουλινᾶ λεγόμενον εἶναι μόνον πλωτόν.

Σημειωτέον ὅτι καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ χεὶρ ἐπεξέ[illegible] τὸ φυσικὸν ρεῖθρον τοῦ Ἴστρου διά τινος διώρυγος, ἣν ἐπεχείρησε μὲν πρῶτος ὁ Μέγας Κάρολος, ἐπέπρωτο δὲ νὰ φέρῃ εἰς πέρας ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λοδοβῖκος (πατὴρ τοῦ πρώην βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὄθωνος), συνάψας οὕτω τὸν Ἴστρον μετὰ τοῦ Μοίνου (*Mein*) ποταμοῦ, καὶ ἀνοίξας ὁδὸν συγκοινωνίας δι' ὕδατος μεταξὺ τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Ἀρκτώας θαλάσσης· μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ροττερδάμου, ὅπου αἱ τοῦ Μοίνου ἐκβολαί.

Καὶ τοι πλατὺς τοσοῦτον ὁ Ἴστρος, ῥέει μετὰ πολλῆς ταχύτητος· 590 μέτρα καθ' ὥραν· κάτω δὲ μάλιστα τῆς πόλεως Λίντης (*Lintz*), εἰς τὴν Αὐστρίαν, τόσον βίαιον ἔχει ρεῖθρον, ὥστε οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ κτίσωσι γέφυραν, εἰμὴ ἐπὶ λέμβων. Ἄπειρα δὲ νησίδια ἀπαντῶνται ἐν τῷ ποταμῷ τούτῳ, διαιροῦντα αὐτὸν εἰς πολλοὺς βραχίονας καὶ τέρποντα τὴν ὅρασιν διὰ τῶν χλοερωτάτων ἀλσῶν ἅτινα φέρουσιν.

Αἱ ὄχθαι τοῦ κάτω Ἴστρου εἶνε μονότονοι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, διότι σχηματίζουσιν αὐτὰς χαμηλότατοι λόφοι καὶ ἕλη βρίθοντα καλάμων, ὅπου οἱ πελεκᾶνες περιφέρονται ἀγρεύοντες ἰχθύας καὶ ἑρπετά, ὡς ἀνενόχλητοι κτηματίαι λευκοφόροι, ἔχοντες τὰς χεῖρας ὄπισθεν ἐσταυρωμένας. Ἀλλ' ἀναπλέων τις τὸν ποταμὸν ἀπαντᾷ ὡραιοτάτας τοποθεσίας, μάλιστα δ' ἐπὶ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ ὄχθης, ἤτοι τῆς τουρκικῆς. Εἶναι δὲ σήμερον εὐαρεστότατος ὁ διάπλους οὗτος ἀπὸ τοῦ Ἀξίου (Γαλαζίου) καὶ ἄνω, ἐπὶ τῶν εὐρυχώρων καὶ εὐμαρῶν, πολυτελῶν μάλιστα, ἀτμοπλοίων τῆς «Ἑταιρίας τοῦ Δουνάβεως», ἔνθα πᾶσαν ἀνάπαυσιν εὑρίσκει καὶ περιποίησιν ὁ ἐπιβάτης. Τόσον, ὥστε παρακινοῦμεν τοὺς ἔχοντας καιρὸν καὶ χρήματα νὰ ἐπιχειρήσωσι πρὶν καταλίπωσι τὴν γῆν καὶ τὸν τερπνότατον τοῦτον πλοῦν, ὄντως ἐφαρμογὴν τοῦ «ψυχή μου, φάγε, πίε, εὐφραίνου!»

Εἰς πᾶσαν παρόχθιον πόλιν ἢ κωμόπολιν, ἀπὸ Ἀξίου μέχρι Βιέννης, κατοικοῦσιν Ἕλληνες ἔμποροι ἢ μεσῖται, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ ἄνδρες φιλόμουσοι καὶ ἐπὶ φιλοπατρίᾳ εἰς ἄκρον γενναῖοι, ὡς εἰς πολλὰς περιστάσεις ἔγνω αὐτοὺς τὸ Πανελλήνιον. Εἰς Ἄξιον, Ἰβραΐλαν, Βοτοσσάνιον, Ὀλτένισσαν, Γιούργεβον (ἀπέναντι τοῦ Ρουστουκίου), Τοῦρνον (ἀπέναντι τῆς Νικοπόλεως), Καλαφάτιον (ἀπέναντι τῆς Βιδίνης), Τουρνοσεβερῖνον (ἀπέναντι τῆς Γλαδόβας), Ἄνω Ὄρσοβαν, καὶ εἰς τὰς Βαζίας αὐτάς, ὅπου ἔλαβον τὴν πρὸς Πέστην ὁδὸν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, πανταχοῦ ἤκουσα ἑλληνίδα φιλόφρονα πρός με φωνήν.

(Ἀκολουθεῖ). Ι. Ι. **Σκυλίτσης** †

ΙΔΕΑΙ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἡ εὐτυχία! Εἶνε αὐτὸ τὸ εὔμορφο σπιτάκι, τὸ σκεπασμένον μὲ ἄνθη καὶ μὲ φύλλα, τόσον εὐθύμου καὶ τόσον εὐχαρίστου ἐξωτερικοῦ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ μείνῃς ἀπέναντι καὶ νὰ τὸ κυττάζῃς· ἂν μπῇς μέσα, δὲν τό βλέπεις πλέον.

Ὁ Θεὸς ἀμείβει τοὺς ἐναρέτους... Τὸ μόνον κακὸν εἶνε ὅτι δὲν τοὺς ἀμείβει κάθε Σάββατον.

Τί ζητοῦν α[illegible]γατικαὶ τάξεις σήμερον ἐν Εὐρώπῃ; Αἱ ἐ[illegible]γατικαὶ τάξεις ζητοῦν ἁπλούστατα νὰ μὴ ἐργάζωνται.

Ἀλφόνσος Κάρρ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Πῶς μανθάνει ὁ ἀετὸς νὰ πετᾷ;

Λίαν περίεργον παρατήρησιν ἔκαμε πρό τινος κυνηγός τις εἰς ἓν τῶν ὑψηλοτέρων σημείων τῶν ὀρεινῶν δασῶν του ἐν Σκωτίᾳ.

Δύο χρυσαετοὶ διέσχιζον τὸν ἀέρα· ὁ εἷς αὐτῶν ἐκράτει εἰς τοὺς ὄνυχάς του μικρὸν σφαιροειδὲς ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον ἄφισε νὰ πέσῃ, ἀλλὰ μετά τινα δευτερόλεπτα κατήρχετο ὡς ἀστραπή, συνέλαβε τὸ πί-

πτον ἀντικείμενον καὶ ἐξυψώθη πάλιν εἰς μέγα ὕψος. Τὸ παίγνιον τοῦτο ἔκαμεν ἐπανειλημμένως, ὅταν αἴφνης τὸ σφαιροειδὲς ἀντικείμενον ἐξηπλοῦτο ὡς νὰ εἶχε πτερὰ καὶ κατῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτε παρετήρησεν ὁ κυνηγὸς ὅτι ἦτο ἀετιδεύς. Μετά τινα χρόνον ἦλθε δεύτερος ἀετός, πιθανῶς ἡ μήτηρ τοῦ νεαροῦ, καὶ τὸ ἀπήγαγεν. Ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύτης δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ συμπεράνωμεν ὅτι οἱ ἀετοὶ διδάσκουσιν εἰς τὰ τέκνα των ἀπὸ τρυφερωτάτης ἡλικίας τὴν πτῆσιν.

ΝΕΩΤΕΡΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Ἐν τῷ γερμανικῷ «Χρονικῷ τῆς ἐπιστήμης τῆς Ἱστορίας» ὁ κ. Βερνχοῖμ δημοσιεύει μελέτην τινὰ περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ μύθου τῆς παπίσσης Ἰωάννας, ἡ ὁποία ἐνδιαφέρει ἡμᾶς οὐ μόνον διὰ τὴν σύμπτωσιν τῆς γνωστῆς μεσαιωνικῆς μελέτες τοῦ κ. Ροΐδου, ἀλλὰ καὶ διότι τὰ ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ συγγραφέως λεγόμενα ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν. Κατὰ τὸν Βερνχοῖμ, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ πάπισσα Ἰωάννα, ἀλλ' ὁ περὶ αὐτῆς μῦθος ἐπλάσθη κατ' ἀναλογίαν ἑκ τινος θηλυκοῦ βυζαντινοῦ πατριάρχου. Κατά τινα χρονογράφον βυζαντινός τις πατριάρχης ἑλκυσθεὶς ὑπό τινος εὐειδοῦς ἀνεψιᾶς του περιέβαλεν αὐτὴν τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς μοναδικῆς ἀδυναμίας του· μετὰ θάνατον δὲ τοῦ πατριάρχου διεδέχθη αὐτὸν ὁ εὐειδὴς ἀνεψιός. Εἶνε περιττὸν νὰ σημειώσωμεν ὅτι αἱ ὑποθέσεις αὗται τοῦ κ. Βερνχαῖμ δὲν στηρίζονται εἰς πηγὰς ἀξίας πίστεώς τινος

—Ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς μητροπόλεως τῆς Βερόνης γενομένων ἐσχάτως ἀνασκαφῶν πρὸς διοχέτευσιν ὕδατος ἀνεκαλύφθη σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ μεγαλοπρεπές τι ἄγαλμα γυναικὸς καθημένης. Πλησίον τῆς ἕδρας ἐφ' ἧς κάθηται φαίνεται μέρος τῆς μορφῆς ζώου τινός, ἴσως κυνός. Ἡ λεπτομέρεια αὕτη καθίστησι πιθανὴν τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι ἀντίτυπον περιφήμου τινὸς ἀγάλματος ἐξ ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ τῆς Ὀλυμπιάδος μητρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀγάλματος ἐκτελεσθέντος ὑπὸ Λεωχάρους τοῦ Ἀθηναίου. Ἕτερον ἀντίτυπον τοῦ ἀγάλματος τούτου ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ καθηγητοῦ Δοῦν ἐν τῷ Μουσείῳ Τορλόνια τῆς Ρώμης. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν εὑρημάτων ὑποτίθεται ὅτι ὑπάρχει καί τι ἀντίγραφον ἔργου τινὸς τοῦ Πραξιτέλους, διότι ἐπί τινος παραστάσεως κορμοῦ δένδρου, ὑπάρχει ἐπιγραφὴ καλῆς ἐποχῆς: Πραξιτέλης ἐποίει. Ὁ κορμὸς δένδρου ὑπάρχων καὶ εἰς ἄλλα ἔργα τοῦ Πραξιτέλους ὡς εἰς τὸν Ταυροκτόνον καὶ τὸν Ἑρμῆν τῆς Ὀλυμπίας δὲν ἀφίνει ἀμφιβολίαν ὅτι πρόκειται περὶ ἀντιγράφου ἔργου τινὸς τοῦ ἐξόχου τῆς ἀρχαιότητος γλύπτου. Δυστυχῶς μέχρι τοῦδε δὲν εὑρέθησαν ἄξια λόγου τεμάχια πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου.

— Ὁ βιβλιοφύλαξ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων κ. Ὀμὼν ἐξέδωκε κατάλογον τῶν ὑπὸ Φραγκίσκου Ι καὶ Ἑρρίκου ΙΙ (1528—1522) συλλεγέντων ἐν Φονταινεβλῷ ἑλληνικῶν χειρογράφων.

— Κατὰ τὸν κ. Σαραβὸν γνωστὸν συλλέκτην αὐτογράφων μία ὑπογραφὴ τοῦ Κολόμβου δύναται ν' ἀγορασθῇ ἀντὶ 800 Δραχμῶν. Μία ἐπιστολὴ τοῦ Τιτιανοῦ, ἡ μόνη ὑπάρχουσα, ἀντὶ 800 Δρ. Ἐπιστολὴ τοῦ Ραφαὴλ ἀντὶ 300. Ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Μολιὲρου ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι δὲν ἔγραψέ ποτε ἐπιστολὴν τιμᾶται ἀντὶ 200 Δρ.

— Ὁ Ἑρρῖκος Βουὰ ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις Μελέτην περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἰουδαϊκο-Ἀλεξανδρινῆς φιλοσοφίας, ἔργον ἀποδεικνύον μεγάλην πολυμάθειαν καὶ βαθεῖαν γνῶσιν τῆς παλαιᾶς φιλοσοφίας.

—Ἐν Κὸτ Σαὶντ Ἀνδρὲ τῆς Γαλλίας ἀνηγέρθη ἐσχάτως μ ημεῖον εἰς τὸν διάσημον γάλλον συνθέτην καὶ ἀναμορφωτὴν τῆς νεωτέρας μουσικῆς Βερλιώ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δυστυχῶς οὐδὲ μεταξὺ τῶν ἐπιδεικνυομένων φιλομούσων ἐν Ἑλλάδι εἶνε γνωστόν.

— Τὸ περὶ Ὁμήρου νέον ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ ἐκδώσῃ προσεχῶς ὁ Γλάδστων θὰ περιέχῃ τὰ ἑξῆς κεφάλαια: Τὸ Ὁμηρικὸν ζήτημα, Ὅμηρος ὡς δημιουργὸς ἔθνους, Ὅμηρος ὡς δημιουργὸς θρησκείας, Ἀρχαὶ Ἠθικῆς, Ἀρχαὶ Πολιτικῆς, Γεωγραφία τῆς Ἰλιάδος.

— Ὁ ἐκδότης Ἔνεμαν ἐκδώσει προσεχῶς νέον μυθιστόρημα τοῦ κόμητος Τολστοῖ ἀναφερόμενον εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἡ ἔκδοσις τοῦ ἔργου ἐν Ρωσσίᾳ λέγεται ὅτι ἀπηγορεύθη.

— Ὁ Φρειδερῖκος Τέννυσον, ἀδελφὸς τοῦ διασήμου ἐθνικοῦ ποιητοῦ τῆς Ἀγγλίας θὰ ἐκδώσῃ προσεχῶς τόμον ποιήσεων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Νῆσοι, Ἑλλὰς καὶ ἄλλαι ποιήσεις».

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ὁ ρήτωρ ἐνώπιον φερέτρου·

— Ναὶ κύριοι! Ὁ θάνατος ὑπῆρξεν ἀνοικτίρμων. Ἥρπασεν ἀφ' ἡμῶν ἀγαθὸν φίλον καταλιπόντα χήραν προσφιλῆ σύζυγον, μόλις 28 ἀριθμοῦσαν ἔτη...

Ἡ τεθλιμμένη σύζυγος:

— Ὄχι δὰ, εἴκοσι ἕξη μόνον.

Ὁ δικηγόρος κ. Χ. συνηγορεῖ ἐν δικαστηρίῳ. Αἴφνης βλέπει ὅτι εἷς τῶν δικαστῶν ἐκοιμᾶτο· παύει τὴν ἀγόρευσίν του, καὶ ἀποταθεὶς εἰς τὸν πρόεδρον λέγει:

— Κύριε πρόεδρε, περιμένω νὰ ἐξυπνήσῃ ὁ κύριος δικαστὴς ὅπως ἐξακολουθήσω.

— Ὄχι δά! ἀπαντᾷ ὁ πρόεδρος, ἐξακοθήσατε, διότι καὶ αὐτὸς ἴσως περιμένῃ νὰ τελειώσετε, ὅπως ἐξπνήσῃ.

ΣΤΙΓΜΑΙ ΤΕΡΨΕΩΣ

ΑΙΝΙΓΜΑ

8

Εἰς τοὺς πολέμους ἄλλοτε ἡ ὕπαρξις μου [ἦτο
Κ' εἰς κάθε κτύπημα αὐτοῦ ὁ θάνατος [ἠγεῖτο.
Ἀλλὰ τὸ πρῶτον γράμμα μου ἂν ἀφαιρέ- [σῃς μόνον
Ἐρεύνησον τὰ πέριξ σου· ὑψοῦμαι ὡς εἰς [θρόνον.

9

Ἀπὸ τὰς χώρας τῶν Ὡρῶν τοῦ Βίου μας [τὸ νᾶμα
Ἀνάμεστον ἐκχύνεται . . . . . .
Νὰ συμπληρωθῇ τὸ δίστιχον.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 3.

Μαῦρα

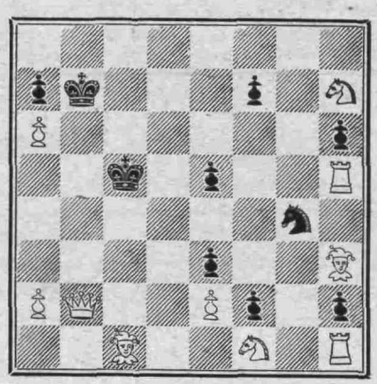

Λευκὰ

Τὰ λευκὰ παίζουν καὶ κάμνουν μ ἀ τ εἰς τρεῖς κινήσεις

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κ. Α. Σῦρος. Δὲν ἔχετε δίκαιον· οἱ ἀναγνῶσται ἐν Σύρῳ εἶνε ἀρκετοὶ καὶ ἐνθουσιώδεις, ὑπάρχει ἴσως καὶ ἀντιπολίτευσις, ἀλλὰ τὸ μέλλον θὰ εἶνε ὑπὲρ ἡμῶν καὶ θὰ μᾶς ἀναγνώσουν. Σᾶς ἀναμένομεν ἐν Ἀθήναις ὡς γράφετε καὶ τότε προφορικῶς θὰ σᾶς πείσωμεν. — Μ. Κ. Θήβας. Συνδρομή σας ἐλήφθη· νέος συνδρομητὴς ἐνεγράφη· εὐχαριστοῦμεν θερμῶς. — Μ. Μ. Μ. Βενισσουέρῃ. Τὸ φύλλον θὰ στέλλεται εἰς Κάφρρ-Ζαγιάτ. Ἀναμένομεν ζωηρὰς ἐνεργείας σας. Β. Ε. Γ. Σῦρος. Σᾶς ἀπαντήσαμεν. Ἐλπίζομεν βραδύτερον νὰ ἐπιτύχωμεν τινὰ σώματα τοῦ ἁ. ἔτους τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου», διότι μέχρις ἑνὸς ἔχουν ἐξαντληθῇ. — Δ. Α. Ε. Μιτυλήνην. Εἰς τὴν ἀπὸ 13 8βρίου ἐπιστολήν σας ἀπαντήσαμεν. —S. R. Trieste. Συνδρομή σας ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν. Μ. Λ. Β. Γαλάξιον. Τὸ 8ον τεῦχος ἐστάλη.—Χ. Η. Ἀθήνας. Οἱ στίχοι σας μετὰ λύπης δὲν θὰ δημοσιευθῶσι.— Σύλλογον Ἐμποροϋπαλλήλων. Ἡ παράκλησίς σας θὰ ἐκτελεσθῇ, τόσον μᾶλλον, ὅσον ὁ ὑμέτερος πρόεδρος κ. Π. Δαμαλᾶς τυγχάνει φίλτατός μας.—Β. Ε. Γ. Σῦρον. Συνδρομή σας ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν.— Χ. Π. Πρέβεζαν. Ἐκ τῶν χειρογράφων σας τὸ ποίημά σας δὲν θὰ δημοσιευθῇ.—Σ. Δ. Τεργέστην. Ἔχει καλῶς.— Ἀρ. Ἰπ. Ἐνταῦθα. Θὰ δημοσιευθῶσι· ἀναμένομεν καὶ ἄλλα ποικίλα.—Η. Τ. Τεργέστην. Ἐλήφθησαν, καὶ ἐστάλησαν ἐξάμηνοι ἀποδείξεις. — Α. Δ. Α. Γαλάζιον. Συνδρομή σας ἐλήφθη. Οἱ ζητούμενοι τόμοι «Ἀττικοῦ Μουσείου» ἔχουν ἐξαντληθῇ.

Βασιλικὴ Τυπογραφία Ν. Γ. Ἰγγλέση.